

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 61 (9063)

TRST, nedelja, 16. marca 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

Pred zasedanjem koordinacijskega biroja neuvrščenih v Havani

Neuvrščena politika si je s svojimi prizadevanji za mir ter enakopravne in pravične odnose med vsemi narodi sveta in za miroljubno reševanje sporov in kriz v svetu pridobila izredno pomembno vlogo v mednarodnih odnosih. Dejavnost neuvrščenih držav je stalna, najsi gre za politična prizadevanja posameznih držav ali pa za skupne akcije v združenih narodih in na številnih drugih svetovnih srečanjih, ki se ukvarjajo z najbistvenejšimi problemi sodobnega sveta. Vendar pa se posebno zanimanje zbuja sestanek neuvrščenega sveta, najbolj seveda konferenca voditeljev, koordinacijski odbor pa bo v Havani ob tem moral upoštevati že dosežene pozitivne premike, ki zadevajo palestinsko vprašanje. Gre zlasti za odločitev arabskega vrha v Rabatu, da je palestinska osvobodilna organizacija PLO edini zastopnik palestinskega naroda, in pa za odločitev generalne skupščine združenih narodov, da ima palestinsko ljudstvo neodtujljivo pravico do samoodločbe v svoji domovini. Kajpada bo treba spregovoriti tudi o sedanjih mirovnih prizadevanjih na Blaznem vzhodu in znova oceniti primernost »političnih korakov«, ki jo je za reševanje bližnjevzhodnega zapleta izbral Kissinger.

Neuvrščenost pridobiva na veljavi in vplivu tudi v deželah Latinske Amerike, ki bo letos dvakrat gostiteljica pomembnih sestankov neuvrščenih. Po zasedanju koordinacijskega biroja v Havani bo namreč konec avgusta v perujskem glavem mestu Lima ministrska konferenca vseh neuvrščenih držav. Obe srečanja bosta tudi priložnost, da neuvrščeni znova spregovorijo tudi o razmerah na »zeleni celini« in o njenem političnem in gospodarskem osvoboditvi izpod imperialistične, v prvi vrsti ameriške nadvlade.

Koordinacijski biro bo v Havani posvetil veliko pozornost tudi mednarodnim gospodarskim odnosom, torej področju, na katerem so neuvrščeni že precej storili v iskanju novih, bolj pravičnih in enakopravnih odnosov med razvijajočimi in nerazvijajočimi svetom. V tej luči je bila izrednega pomena dejavnost neuvrščenih na šestem posebnem zasedanju generalne skupščine združenih narodov, ki se je izrekla za novo ureditev mednarodnih gospodarskih odnosov. Toda bogate in razvite države doslej niso storile skoraj ničesar za uresničenje sklepov svetovne organizacije, tako da bodo tudi izvajanje teh sklepov na zasedanju koordinacijskega biroja morali nameniti precej pozornosti.

Po tradiciji bo ministrsko zasedanje v Havani vse aktualne probleme obravnavalo tudi v luči uresničevanja sklepov in stališč alžirskega vrha, ki mu ves neuvrščen svet pripisuje izjemno velik pomen za samostojnost in za celotno svetovno skupnost. Utemeljeno je pričakovati, da bodo zunanji ministri neuvrščenih dežel, ki so članice biroja, na zasedanju v Havani skrbno proučili vse najbolj žgoče probleme današnjega sveta in hkrati začrtali tudi nove poti, po katerih si bodo neuvrščeni prizadevali odpravljati politične in gospodarske težave, ki vznemirjajo in skrbijo ljudem vsega sveta.

VLADO BARABAS

CIUDAD DE MEXICO. — Mehški predsednik Luis Echeverria je moral predvčerajšnjim zapustiti vseučiliški prostor mehiškega glavnega mesta zaradi sovražne študentske manifestacije. Predsednik je prišel na vseučilišče ob odprju novega akademškega leta. Kaj kmalu pa so ga obkolili študenti ter ga začeli zmerjati in zahtevati osvoboditev političnih jetnikov. Demonstranti so začeli lučati nanj razne predmete, od katerih je eden zadel predsednika v glavo ter ga rahlo ranil. Takoj nato je moral predsednik zapustiti vseučilišče. V nekaterih krogi pravijo, da so izgrede zagrešili ljudje, ki ne spadajo med univerzitetne študente. Na sliki: študenti napadajo Echeverria.

PO NEUSPELEM GOLPEJU VOJAŠKIH DESNIČARJEV

Na Portugalskem imenovani člani revolucionarnega sveta

Obveza gibanja oboroženih sil in vlade - Politični azil za gen. Spino v Braziliji

LIZBONA, 15. — Danes so v portugalskem glavnem mestu objavili seznam članov višjega revolucionarnega sveta. V njem je 24 članov, in sicer: sedem članov razpuščenega odbora nacionalne rešitve, sedem članov odbora za koordinacijo Gibanja oboroženih sil, ministri predsednik gen. Vasco Goncalves, namestnik poveljnika operativnega celinskega poveljstva (Copcon) gen. Otelo Saraiva de Carvalho ter osem članikov, ki jih bo imenovalo Gibanje oboroženih sil.

Sinoči je predsedstvo portugalske republike objavilo poročilo, v katerem je rečeno, da bosta Gibanje oboroženih sil in portugalska vlada spoštovala politično linijo zunanje politike, ki je bila vključena v program Gibanja oboroženih sil. Ta linija zagotavlja spoštovanje obveznosti in mednarodnih pogojev, ki jih je Portugal sklenil s sprejetjem Gibanja oboroženih sil in vlada zagotavlja zaščito oseb in tujih lastništvih pravice ob spoštovanju podpisanih pogojev. Nadalje zagotavlja tudi demokratične svoboščine in izvajanje volitev v ustavodajno

skupščino. Vsak napad na demokratični red, tatvine in nasilja bodo smatrani za protirevolucionarne ter jih bodo zato strogo kaznovali.

Danes so bile v vsej Portugalski odprte banke, čeprav so v sobotnih dneh redno zaprte. Kot je znano, banke niso poslovale od prejšnjega torka, ko je prišlo do poskusa golpeja. Banke so sedaj nacionalizirane z izjemo podružnic pomembnih tujih bank ter nekaterih bančnih ustanov krajevnega pomena (kmečke in podobne hranilnice).

Medtem sporočajo, da bo verjetno v kratkem prišlo do nekaterih sprememb v sestavi portugalske vlade. Po nekaterih poročilih naj bi ena od teh sprememb prizadela posebno ministrstvo za zunanje zadeve. Po teh vestih naj bi socialističnemu predstavniku Mariu Soaresu nasledil na tem pomembnem položaju major Melo Antunes, Mariu Soaresu pa naj bi zaupali položaj ministra brez listnice. Za resor izrednega gospodarskega načrta (ki ga je izdelal major Melo Antunes skupaj z neko medministrsko skupino) pa naj bi odgovarjal dr. Mario Murtelira, socialist, ki je bil že minister za zdravstvo in socialno skrbstvo v prvi začasni vladi in je sedaj namestnik guvernerja portugalske državne banke, v vlado naj bi se vrnil tudi dr. Goulard (socialist), ki je bil že državni tajnik v prvi začasni vladi in ki naj bi sedaj sprejel mesto notranjega ministra. Pravijo tudi, da bi v vladno koalicijo prišli predstavniki demokratičnega ljudskega gibanja za katere trdijo, da so povezani s komunisti.

Medtem ko nova portugalska politična oblast, ki ima svoje središče v revolucionarnem svetu, utrjuje svojo oblast, se odvijajo zadnji dogodki v zvezi z begom bivšega predsednika portugalske republike generala Spinole. Kot je znano, je general Spinoła predstavljaval v gibanju oboroženih sil desničarske težnje ter je že v septembru lani poskušal preusmeriti politični tok na Portugalskem. Tedaj mu je ta poskus spodletel ter je bil zato odstavljen. V prejšnjih dneh se je general Spinoła aktivno vmešal v poskus portugalskega golpeja ter je po neuspehu zbežal v Španijo. Včeraj je odpotoval z letalom v Španijo ter pristal najprej v Braziliji, kjer pa ga brazilске oblasti niso hotele sprejeti, ker ni zahteval političnega azila. Dovolili bi mu izkrcanje z letala, toda le pod pogojem, da pride v Brazilijo kot navaden turist. General Spinoła ni hotel sprejeti teh pogojev ter je zato odpotoval s istim letalom španske družbe »Iberia« v Buenos Aires, toda tudi tam mu oblasti niso dovolile, da se ustavi. Po dolgih pogajanjih je končno Brazilijo sprejela njegovo prošnjo po političnem azilu, toda general je moral podpisati, da se bo držal vseh zadevnih predpisov.

Ponovno so se začele širiti na Portugalskem vesti, da bi utegnili priiti v kratkem do ameriške invazije. Ti glasovi so postali tako razsežni, da je sama portugalska vlada smatrala za potrebno, da jih demantira. Po teh vestih naj bi se neka ameriška pomorska enota skušala izkrcati na Portugalsko. Podobne vesti so se širile tudi že pred dvema dnevi.

Meja med Portugalsko in Španijo je zaprta že pet dni. Prehod je dovoljen samo časniki, tujcem, portugalskim delavcem v tujini ter tovornjakom za prevoz blaga, Portugalska vlada je zahtevala, naj bo prebivalstvo budno ter naj skrbno črtili državne meje.

VARŠAVA, 15. — Politburo centralnega komiteja Poljske združene delavske partije je izrazil zadovoljstvo nad pogovori in sprejetimi sklepi med obiskom predsednika Tita in ugotovil, da je ta obisk nadaljnji bistven korak v razvoju odnosov med Poljsko in Jugoslavijo ter za njuno še tesnejšo in večstransko sodelovanje.

JUTRI SESTANEK NA VRHU MED KD, PSI, PSDI IN PRI

JAVNI RED IN DEŽELNE VOLITVE OSREDNJI PREDMET POGOVOROV

Predsednik vlade Moro poziva na strpnost in razumevanje Socialisti gredo na srečanje s konstruktivnimi predlogi

RIM, 15. — Štiri stranke, ki podpirajo Morovo vlado, se pripravljajo na sestanek na vrhu, ki ga bodo imele v ponedeljek, na katerem bodo obravnavale, vsaj tako je rečeno, vprašanje javnega reda. V bistvu pa gre za srečanje voditeljev krščanske demokracije, socialistov, socialdemokratov in republikancev, na katerem ne bo govor samo o javnem redu, temveč o vseh žgočih vprašanjih italijanske politike. Še posebno bodo razpravljali o dnevu sklicanja deželnih in upravnih volitev in o ukrepih, ki jih mora vlada sprejeti, da se zagotovi 18-letnikom udeležba na prihodnjih volitvah.

Priprave na to srečanje trajajo že dalj časa. V zadnjih tednih pa je prišlo do nekaterih zelo zanimivih, rekli bi celo izzivalnih stališč dela krščanske demokracije in socialdemokratov, predvsem glede »javnega reda«, kar dokazuje, da se tako imenovana »stranka krize« še ni popolnoma odrekla morebitnemu razpustu parlamenta in razpisu političnih volitev, da bi se izognili deželni in upravnim volitvam.

V tej zvezi je treba najprej poudariti dobro voljo socialistov in Mora, kot predsednika vlade, da se premostijo težave in da se prepreči zaostritev krize. Predsednik vlade je o ponedeljkovem sestanku govoril danes ob odprtu mednarodnega sejma o turizmu, političnih in prostem času v Bariju. Potem ko je izrazil zaskrbljenost za nevarnost, ki preti demokratičnemu redu, je poudaril, da je gotov, »da nihče ne more pozabiti važnosti tistega, kar nas združuje in dolžnosti, da združeno stojimo na vodstvu države, kot je bilo to sklenjeno pred nekaj meseci, ko smo zavrnili možnost predčasnih volitev in izbrali pot težkega sodelovanja«. V tem duhu, je nadaljeval Moro, bo treba razpravljati o prihodnjih dneh o vprašanjih, ki so odločujočega pomena za bodočnost države.

Po drugi strani pa so socialisti že v preteklih dneh odločno povedali predsedniku vlade, da so mu na razpolago in da odločno nasprotujejo morebitni krizi. Isto poudarjajo republikanci. Podobno stališče je zavzel tudi socialdemokrat Saragat, medtem ko večina vodstva njegove stranke še vedno vztrajno vodi alarmistično kampanjo.

Član socialističnega vodstva Vitorelli piše v članku, ki ga bo objavil jutri genovski dnevnik »Lavoro«, da obstajajo možnosti, za sporazum na ponedeljkovem srečanju na vrhu. Pri tem opozarja, da je treba ta sporazum resno hoteli in da se je treba predstavit na sestanku z odločno voljo za premostitev sporov, ki so prišli na dan v zadnjih dneh. »Socialisti gledajo na sestanek, da se doseže sporazum in ne, da se razbije sodelovanje«, ugotavlja Vitorelli, in dodaja, da če bodo pristale tudi ostale stranke z istim namenom, bo srečanje koristno.

Prav tako odkrit do ponedeljkovega sestanka med štirimi strankami je bil danes bivši socialistični minister Bertoldi v govoru, ki ga je imel v Trevisu. Dejal je, da na predvečer tako imenovane

Longo odlikovan z Leninovim redom

MOSKVA, 15. — Prezidij vrhovnega sovjetske zveze je odlikoval z Leninovim redom predsednika KPI Luigija Longa ob njegovi 75-letnici. Ob tem življenjskem jubileju so Longu poslali brzojavko — čestitke tudi prvi sekretar KP ZSSR Leonid Brežnev, predsednik ZKJ Tito in drugi voditelji komunističnih partij.

SALSOMAGGIORE, 15. — Na kongresu liberalne mladine, na katerem je govoril tudi predsednik stranke Malagodi, mladina ni šla po poti strankine politike. Pri volitvah članov predsedniškega urada je leva struja dobila 96 glasov in tako večino v predsedstvu. Ostale struke skupaj pa so dobile 95 glasov. Na kongresu je prišlo do ostrih polemik, kar je povzročilo razbitje dosedanje večine.

IZJAVE TAJNIKA ATLANTSKE ZVEZE LUNSA

Nezaupanje do Grčije Turčije in Portugalske

Vloga Italije v obrambi Sredozemlja in visoka stopnja učinkovitosti zahodnonemške vojske

NAPOLI, 15. — Glavni tajnik NATO Joseph Luns je imel danes tiskovno konferenco za italijanske in tuje častnike. Na njej je izrazil zaskrbljenost zaradi položaja v Grčiji, Turčiji in Portugalski. Dejal je, da v primeru, da bi se sedanja »majavost« grške, turške in portugalske vlade spremenila v uradni izstop teh držav iz atlantske zveze, bi bila NATO prisiljena preurediti svoje obrambne in strateške načrte v Sredozemlju z okrepitvijo pomorskih sil ZDA, Italije in Francije. Slednja, ki se je pred nekaj leti umaknila iz atlantske zveze, je ponovno navezala najboljše odnose s poveljstvom NATO v Bruslju.

Med konferenco je Luns z zadovoljenim sporočil častnikom, da so se znatno izboljšali odnosi med NATO ter Francijo in Islandijo, ki so v preteklosti vzbujali precejšnjo zaskrbljenost, ter sklep Italije, da postopoma uresniči program o obnovitvi in posodobitvi vojne mornarice. To so za tajnika atlantske zveze »dobre novice«. Med temi »dobrimi novicami« je poudaril tudi »visoko stopnjo učinkovitosti zahodnonemških oborož-

nih sil, ki so med najmočnejšimi v Evropi in vlogi, ki jo ima ameriško VI. brodogradni pri obrambi Sredozemlja.«

Minic odpotoval na zasedanje v Havano

BEograd, 15. — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni tajnik za zunanje zadeve Miloš Minić je danes odpotoval iz Beograda v Havano, kjer bo vodil jugoslovansko delegacijo na ministrskem zasedanju koordinacijskega biroja neuvrščenih držav. Minić je pred odhodom iz beograda izjavil, da se je Jugoslavija precej časa temeljito pripravljala na to zasedanje, ki bo — kot je dejal — v zelo pomembnem mednarodnem trenutku. Minić je tudi izrazil pričakovanje, da bodo dogovori in sklepi, o katerih se bodo sporazumeli zunanji ministri 17 neuvrščenih držav v Havani, zelo pomembni za nadaljnja prizadevanja neuvrščenih držav v reševanju in odpravljanju zapletenih mednarodnih političnih in gospodarskih problemov.

Olof Palme pride danes v Jugoslavijo

BEograd, 15. — Predsednik švedske vlade in šef socialdemokratske stranke švedske Olof Palme bo na povabilo predsednika zveznega izvršnega sveta Džemala Bijedića jutri pripotoval na tridnevni uradni in prijateljski obisk v Jugoslavijo. Palme je v intervjuju, ki ga objavlja današnja beogradska »Politika«, ocenil švedsko - jugoslovanske odnose kot zelo dobre. Povedal je tudi, da se na švedskem zanimajo za jugoslovanske pot v socializem.

Onasis umrl

PARIZ, 15. — Danes je v ameriški bolnišnici pri Neullyju umrl sloviti grški brodar Aristoteles Onasis. Preminil je zaradi pljučnice ob splošni oslabilosti srca. Onasis se je rodil v Anatoliji ter je po izgonu Grkov iz tamkajšnjih krajev odšel v Ameriko, kjer v kratkem postal zaradi svoje spretnosti in dejavnosti znan po vsem svetu. Svojo dejavnost je izvajal na področju petrolejskih prevozov in pozneje tudi letalskih. Od Tine Livanos je imel sina Aleksandra ter hčerko Kristino. Aleksander se je pred nedavnim ubil pri letalski nesreči. Nazadnje je bil Onasis poročen z vdovo pokojnega ameriškega predsednika Kennedyja.

DANES

Štiri stranke, ki podpirajo sedanjo vlado, bodo imele jutri sestanek, na katerem bodo obravnavale vprašanja javnega reda. Sestanka se bodo udeležili tajniki strank, njihovi sodelavci in predstavniki parlamentarnih skupin. Na njem bodo razpravljali tudi o prihodnjih deželnih in upravnih volitvah in dolžini dan volitev. Obenem bo predsednik vlade obvestil udeležence, kaj misli vlada ukreniti, da bodo na prihodnjih volitvah lahko volili tudi 18-letniki, ki so nedavno z zakonom postali polnoletni.

Brazilska vlada je včeraj po dolgih pogajanjih priznala bivšemu portugalskemu predsedniku gen. De Spinoła pravico do političnega azila. Bivši portugalski državnik, ki je obtožen, da je sodeloval pri nedavnem golpeju na Portugalskem, je včeraj ponudil odpotovati v Južno Ameriko z nekakega španskega letališča. Na Portugalskem so medtem imenovali člane višjega revolucionarnega sveta v katerem bo sedem članov razpuščenega odbora za banjo oboroženih sil, predsednik Goncalves, namestnik poveljnika Copcon ter osem drugih častnikov, ki bodo še imenovani. Portugalska vlada poziva medtem, sprico glasov o morebitni invaziji, vse Portugalce na največjo budnost.

KISSINGERJEVA TURNEJA PO BLIŽNJEM VZHODU

Iz Amana in Jeruzalema ponovna vrnitev v Asuan

Jabolklo spora še vedno gorski prehodi na Sinaju in Abu Rodeis

AMAN, 15. — Ameriški državni tajnik Henry Kissinger je prišel danes zvečer v Aman, kjer se bo pogovarjal z jordanskim kraljem Husseinom o položaju na Blaznem vzhodu. Ameriškega gosta je sprejel na letališču ministrski predsednik Rifai.

Kissinger je prišel v jordansko prestolnico iz Damaska, kjer se je prej pogovarjal s sirskim predsednikom Asadom. Še prej je bil ameriški državni tajnik v Jeruzalemu, kjer se je srečal z izraelskimi državljani.

Jutri bo Kissinger prišel ponovno v Jeruzalema ter odšel v ponedeljek v Asuan, kjer se bo ponovno pogovarjal z egiptovskim predsednikom Sadatom.

Vsa ta potovanja ameriškega državnega tajnika spremlja polemika, več ali manj utemeljene domneve in večkrat pa tudi izraziti polemični izpadi. Ena od teh polemik je bila značilna za Kissingerjevo srečanje z izraelskimi predstavniki, potem ko je ameriški diplomat pojasnil izraelskim državljanom egiptovsko stališče. Zdi pa se, da je šlo v glavnem

le za propagandne pobude izraelskih krogov, ki jih je sam Kissinger demantiral. Kakšno bo stališče izraelske vlade glede pogajanj v teku, pa se bo zvedelo šele jutri zvečer, potem ko se bo, kot vsak teden, sestala izraelska vlada. Šele potem bo Kissinger dokončno zvedel, kaj mislijo v Jeruzalemu o zadnjih egiptovskih predlogih ter bo o tem rezultatu obvestil egiptovskega predsednika Sadata na pojutrišnjem srečanju v Asuanu.

Največje težave za rešitev spora med Egiptom in Izraelom predstavlja še vedno področje gorskih prehodov Mitla in Gidi ter petrolejsko področje pri Abu Rodeisu. Egipčani ne sprejemajo teze, da bi na tem področju uvedli skupno izraelsko - egiptovsko patrolo, medtem ko se ni bilo določeno, kakšna naj bi bila globina področja na katerih naj bi operirali oboroženi oddelki OZN. Vprašanje zase je seveda tisto, ki zadeva golanski področje. Namesto sirske vlade glede reševanja tega vprašanja so še vedno precej zavite v meglo.

GOVORA MILOŠA KODRIČA IN SEN. PAOLA SEME

Revolucionarni pomen protifašističnega boja tudi v sedanjem času

Navdušujoč nastop TPPZ na proslavi krožka «Tomažič»

Tržaški partizanski pevski zbor je sinoči nastopil v nabito polnem ljudskem domu v Ul. Madonina na proslavi 30-letnice osvoboditve, ki jo je priredil krožek za družbene in politične vede «Pinko Tomažič». Med številnimi poslušalci je bila mati narodnega heroja Ema Tomažič, jugoslovanski konzul Srečo Kovačič, predsednik Slovensko-kulturne gospodarske zveze Boris Race, poslanka Marina Bernetič, tajnik tržaške federacije KPI Giorgio Rossetti in drugi.

V uvodnem govoru je predsednik krožka Miloš Kodrič poudaril: «Če bi bili dogodki, ki so pred 30 leti privedli do osvoboditve naših krajev izpod nacifašističnega suzerenstva zgolj junaško vojaško dejanje, bi lahko danes zaznamovali to obletnico kot zgodovinsko dejanje. Toda osvobodilna vojna ni bila le vojaška dejavnost in osvoboditev ni bila le uspešen zaključek enotnih bojev našega ljudstva, slovenskih in italijanskih partizanov, bataljonov Delavske enotnosti in hrabrih enot narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije.

Osvobodilna vojna in osvoboditev imata za naše ljudstvo neprecenljivo večjo pomen, ker se je v tistih letih ustvarila in uveljavila najbolj množična antifašistična in ljudska enotnost našega delovnega ljudstva, steber katere sta bili politična složenost in borbena enotnost med Slovenci in Italijani, ki sta nam še danes toliko potrebni v bojih za demokratično preobrazbo naše družbe, za omikano sožitje, v katerem naj uživajo tudi vse svoje narodnostne pravice.

Miloš Kodrič je nato dejal: «Prvi in glavni pogoj zmaganosti konca osvobodilne borbe je bila v tem, da je bila resnično vseljudska in enotna, kljub temu, da se je razvijala na narodnostno mešanem ozemlju. Za naše delovne ljudi je bila ta borba predvsem protifašistična, ljudska in demokratična revolucija, za Slovence naših krajev pa še posebej tudi narodno vstajenje. In prav v tem je bilo njeno bistvo in zato so se rano ob rami borili tržaški delavci in furlanski kmet, kmet s Krasa in delavec iz Trizice. Značilno je bilo, da je v tej revoluciji delavski razred, slovenski in italijanski delavci, glav-

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA SLOVENSKE SKUPNOSTI

Zaskrbljenost zaradi položaja slovenske narodnostne skupnosti

Vabilo za razgovor s tajniki strank leve sredine o kraških rezervatih

V petek, 14. t. m., se je na sedežu SS sestel IOSS. Pri tem so bili tajnik SS Dolhar, delžni svetovalec Štoka, člani Lokar, Mitja, Terčon in Tul. Občinski svetovalec Dolhar je poročal o četrtkovni seji občinskega sveta, na kateri je prišlo do glasovanja glede rabe slovensčine v izvoljenih občinskih organih. V zvezi s tem vprašanjem je IOSS izrazil svojo zaskrbljenost nad tem, da so se socialisti vzdržali glasovanja glede tega važnega vprašanja. Istočasno pa je tudi izrazil svojo zaskrbljenost zaradi stališča KD v odnosu na kompleks vprašanj, ki se nanašajo na slovensko narodnostno skupnost na našem področju. Z ozirom na ta stališča IOSS čuti potrebo, da se enkrat poudari pozitivnost samostojnega nastopanja Slovencev na vseh nivojih ter veljavnost Londonskega sporazuma glede manjšinske zaščite na lokalni ravni. Tajnik stranke Dolhar je obvestil člane odbora o konkretnih korakih, pri tržaških parlamentarnih predstavnikih, da posredujejo pri predsedstvu vlade za čimprejšen neovdomen odgovor glede rabe slovensčine v občinskih izvoljenih organih.

Dolhar je tudi obvestil člane odbora o vabilu, ki ga je poslal vsem tajnikom strank leve sredine, da bi se udeležili razgovora o kraških rezervatih, kjer bo SS na najvišji politični ravni obrazložila stališča slovenske prebivalstva, kmetov in delavcev, v zvezi s tem načrtom, ki ogroža naše prebivalstvo.

IOSS je izrazil svoje zadovoljstvo nad sprejetim devinsko - nabrežinskega regulacijskega načrta, ki ima predvsem dve pozitivni značilnosti: preprečuje spekulacije domačega in mednarodnega kapitala z našo zemljo, s tem, da omejuje višino zgradb na 7 metrov in zavaruje kraško okolišje s tem, da omejuje gradnjo pri seljenjem. Gradbi bo namreč lahko le tisti, ki ima v devinski - nabrežinski občini 10 let stalnega bivališča in pa tisti, ki razpolaga z 10 hektari zemlje.

Na delžni ravni je SS preko svetovalca Štoka predložila spremembo zakonskega osnutka o finansiranju proslav 30-letnice osvoboditve. Zavzela se je za to, da razen italijan-

sega gledališča in ustanov, tudi Stal no slovensko gledališče v Trstu in druge slovenske ustanove prejmejo posebno deželno podporo za proslavo v načrtu. IOSS je z zadovoljstvom vzel na znanje, da so predlog na pobudo SS prevzele tudi druge stranke ustavnega loka.

Sindikat slov. šole o demonstraciji v Rimu in stavki 26. t. m.

Odbor Sindikata slovenske šole, zbran na seji dne 12. marca, je ponovno razpravljal o stavki in demonstraciji, ki bo v Rimu v sredo, 26. marca.

Ker ni prejel od napovedanega kroga nobenega odgovora od svetnega ministra, je odbor sklenil, da bo istočasno s protestno manifestacijo v Rimu okoliš stavko učencev in neučence osebja na slovenskih šolah.

Jutri, v ponedeljek, ob 17. uri, v Gregorčičev dvorani članski sestane, da bi se pogovorili o organiziranosti in izvedbi stavke ter demonstracije.

Odbor vabi tiste, ki se nameravajo udeležiti manifestacije v Rimu, da pošljejo tajništvo sindikata pismeno prijavo ali pa jo izročijo predstavnikom sindikata na posameznih šolah.

Vsrednjemu združenju partizanov Italije (ANPI) vabi pripadnike Tržaške brigade, slovenske in italijanske partizane, da se udeležijo spominske svečanosti, ki bo ob 10.30. Danes, ob 8. uri bo z Garibaldi-jevega trga v Trstu odpotovala v Temnico avtokolona. Bivši partizani in svojci padlih, ki se želijo udeležiti spominske svečanosti, se lahko pridružijo avtokoloni.

Jutri, v ponedeljek bo v svojem domu pri Sv. Vidu v Trstu, v krogu svojih dragih starij, svoj 91. rojstni dan Marja Primoz, roj. Rodela. Ob tem njenim praznikom iskreno čestitamo in ji želimo veliko zdravja.

S SODELOVANJEM GLASBENE MATICE

Na učiteljsku in nižji srednji šoli proslava 30. obletnice osvoboditve

Učiteljsku «Anton Martin Slomšek» in nižji srednji šoli «Sv. Ciril in Metod» sta včeraj skupno priredili proslavo 30. obletnice osvoboditve izpod nacifašizma. Ravnatelj učiteljske prof. Janko Jež je tudi v imenu ravnatelja Edmunda

Žetka pozdravil diake in goste, generalnega konzula SFRJ Ivana Renka, ter šolskega skrbnika dr. Perica Fidenzija ter prepustil besedo novinarju Stojanu Spetiču, ki je podal zgodovinski pregled dogodkov izpred 30 let, ko so enote ju-

goslovanske partizanske vojske ob sodelovanju bataljonov delavske enotnosti osvobodile Trst. Govornik je še posebej poudaril pomen in vlogo letošnjih proslav osvoboditve spriču porajajočega se fašizma, o katerem je rekel, da je bil sicer strit in vojaško premagan, a ne politično. Omenil je nato fašistične bombe atentate prav na ti dve slo-

venski šoli in pozval mladino, da bi posnemala zgled svojih staršev in nadaljevala dosleden boj proti fašizmu za demokracijo in popolno enakopravnost slovenske narodnosti. Svoj govor je zaključil z besedami, da v Trstu ne bo mesta za fašizem, če bosta ob tukaj živeči narodnosti, slovenska in italijanska, popolnoma enakopravni in se oboje stransko spoštovali. Govor, je sledil koncert, ki ga je priredila Glasbena matica. Na sporedu je bila naprej na vrsti Chopinova fantazija, ki jo je izljudel pri klavirju Tomaž Simčič, Igor Starc je zaigral na kitaro «Preludij» Villa Lobesa; Dorina Kantel je igrala na klavir Weberjevo «Moto perpetuo»; pri klavirju je zaigrala še Nadja Kralj Chopinov Nocturno. Koncert sta zaključila brat in sestra Črtnar in Mojca Šiško, ki sta na violino in na klavir zaigrala Tartinijevo «Koncert za violino v g-molu». Glasbena matica je še enkrat dokazala kako koristno je sodelovanje s slovenskimi šolami. Pričačevali je, da bodo včerašnjemu gledu sledile tudi druge slovenske šole.

Naj za sedem dni velja geslo: «Vsi slovenski obrtniki na volišču in kompaktno glasovanje za listo SGZ, listo št. 2».

K. J.

PRED KLASIČNIM LICEJEM «PETRARCA»

Surov napad fašistov: dijak ranjen v glavo

Še en dijak laže ranjen - Škvaldro pretepačev je vodil zloglasni Grilz

Škvaldra črnih pretepačev zloglasne mislovske organizacije «Fronte della Gioventù» je včeraj opolodnje surovo napadla dijakle klasičnega liceja «Petarcarca»: eden od napadenih dijakov je bil hudo ranjen v glavo in so ga morali odpeljati v bolnišnico, kjer leži v oddelku za hitre zdravniške posege. Če ne bo komplikacij, bo okrevaj v osmih dneh.

Fašisti so se pojavili pred šolo v Ul. Rossetti ravno ko je zazvonilo h koncu pouka. Na čelu škvaldrastov je bil razpiti Grilz, tajnik organizacije, z njim pa so bili drugi znani črnosrajčniki kot Laticovich, Cappellina. Komaj so študentje stopili iz šole, so jim začeli deliti provokatorske letake, ko pa so jih ti odvrnili, so brez nadaljnje poteptali iz žepov boksaerje in francoske ključke in jih napadli. Eden od dijakov, 18-letni Bruno Fonda iz Ul. G. Gallina 3, se jim ni ulegel pravčasno umakniti in tako so ga s težkim železnim ključem mahnili po glavi. Demokratični študentje so seveda odgovorili in poglali fašiste v beg.

Fonda je obležal na stopnišču: na sencih je imel 4 cm globoko rano, zaradi česar so ga z voznico naglo

odpeljali v bolnišnico. Na kraj so prihiteli karabinjerji in agenti političnega urada kvestre. Pod vodstvom namestnika državnega pravdnika dr. Cassina so pričeli zaslišati napadence, ko pa so jih izvedeli imena napadencev, so jih poiskali in odpeljali na kvesturo. Tu so jih do večera zasliševali, da bi ugotovili, kdo je Fonda ranil. Po svojem starem običaju seveda fašisti valijo krivdo drug na drugega. Ni izključeno, da bo dr. Cassin odredil kako arretacijo, saj so pričevanja napadenih precej točna.

Zvečer je zaetekel v bolnišnico tudi 19-letni Guido Gasparo iz Ul. Locchi 34, ki so ga fašisti močno udarili v prsi in mu izpahili levo zapestje.

Nesramen fashiistični napad na študente je sprožil val protestov in zahtev, da se enkrat za vselej pomete s škvaldristi. Zelo ostro je napad ožigosalo pokrajinsko tajništvo Zveze komunistične mladine Italije, ki zahteva od policijskih sil in sodstva takojšnje posege. Tudi mladinsko gibanje Krščanske demokracije je izreklo solidarnost z napadenimi študenti in ožigosalo dejstvo, da oboroženi fašisti lahko nemoteno krožijo in izvajajo nasilje.

Včeraj - danes

Ramani in bolničarka Giuliana Pergem, sofer Benedetto Prodan in bolničarka Maria Pecchiar, zdravnik dr. Sergio Lupieri in uradnica Fabia Colummi, slaščičar Olinto Zaves in prodajalka Duilia Crastich, čevljar Livio Cosulich in uradnica Valnea Parma, pomorščak Claudio Zudic in natakarica Maria Reguli, delavec Steljo Marino Jurinčin in

prodajalka Irma Jurinčin, strugar Severino Lissich in prodajalka Claudia Barnaba, vrtnar Bruno Recchi in trgovka Italia Libera Munin, mizar Domenico Di Girolamo in frizerka Nadia Donato, gradbeni inženir Mike Zaccagna in študentka Gabriella Bianchi, strojničar Claudio Cernivani in uradnica Mariella Fragiaco, instalater Alfredo Abbate in gospodinja Maria Pepe, podčastnik javne varnosti Matteo Rinaldi in uradnica Maria Carolina Baldassarre, uradnik Lucio Cernitz in prodajalka Margherita Paulin, uradnik Sergio De Fiorido in učiteljica Neva Funderle, mehanik Nicolò Parovel in učiteljica Gianfranca Parovel, grafik Sergio Cosoli in študentka Renée Degrassi, delavec Fulvio Muggia in gospodinja Marinka Kormic, kurir Loris Zanellato in delavka Nives Businelli, učitelj Claudio Sambri in učiteljica Anna Maria Mattiussi, univerz. študent Silvio Ravalico in uradnica Liviana Grassi, sofer Umberto Dragan in delavka Vanda Vitale, pristanščnik Roberto Cottone in uradnica Adriana Viler, delavec Eneo Orbach in

KMEČKA ZVEZA

OBČNI ZBOR

vabi na jubilejni

ob 25-letnici, ki bo danes, 16. marca 1975, v Kulturnem domu, Ul. Petronio 4, ob 9. uri

DNEVNI RED:

Izvolitev predsednika občnega zbora
Predsedniško poročilo
Poročilo tajništva
Poročilo nadzornega odbora
Podelitev spominskih plaket
Pozdravi in diskusija
Volitve in razno

V morebitnem drugem sklicanju, pol ure po prvem, je občni zbor sklepčen ob vsaki udeležbi.

PROSVETNA DRUŠTVA IZ DOLINSKE OBČINE in ŠD BREG

vabijo vse občane na

OSREDNJO PREŠERNOVO PROSLAVO

ki bo v občinski telovadnici v torek, 18. t. m., ob 20.30

Nastopajo: Moški pevski zbor «F. Venturini» — Domjo
Moški pevski zbor «V. Vodnik» — Dolina
Mešani pevski zbor «Slovenec» — Boršt
Mešani pevski zbor «F. Prešeren» — Boljunc
Recitatorji dramske skupine «F. Prešeren» — Boljunc
Šola s celodnevni poukom Ricmanje — Domjo

SLAVNOSTNI GOVOR: MARJO ČUK

Toplo vabljeni!

Gledališča

ROSSETTI
Ob 16. in 20.30 — izven abonmaja.
«Il gruppo Associato» z «La folle Ammand» Barileta in Gredyja z Lauretto Masiero in Arnoldom Fojem. Zadnji dan. Popust abonement. Rezervacije pri Osrednji blagajni (tel. 36-372 — 38-547).

VERDI

V torek ob 20. uri bo premiera Smareglieve opere «La Falena». Režija Filippo Crivelli. dirigent Giannandrea Gavezani. Orkester in zbor gledališča Verdi.

V ponedeljek, 24. t. m., bo v gledališču Verdi recital španske sopranistke Montseratt Cabelle. V torek bo do pri gledališki blagajni na razpolago vstopnice za recital.

SOLA GLASBENE MATICE

V torek, 18. marca 1975, ob 20. uri v dvorani J. Gallus (Ul. R. Manna 29/II.)

NASTOP GOJENCEV ODDELKA ZA KLAVIR, VIOLINO, TROBENTO, BLOKFLAVTO, HARMONIKO IN KITARO

Vstop prost!

Vabljeni!

Razna obvestila

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu ima v ponedeljek, 17. marca ob 20.30, svoj redni ponedeljski kulturni večer. Na njem bo Aljoša Zerjal predaval film O RIZARNI. Uvodna beseda bo uvedla v tisti čas in v predvajanje filma. Ker se bo v kratkem pričel proces proti krivicem trpljenja in smrti mnogih Slovencev, Hrvatov in Italijanov in drugih narodov v tem kraju, se bomo s tem poklonili tem žrtvam.

Predsedstvo Tržaškega partizanskega pevskega zbora obvešča vse člane glavnega odbora, da bo v torek, 18. t. m., ob 19.30 važna seja v Bazoviškem domu ter vabi, da se je polnoštevilno udeležijo.

Slovenski akademiki vabijo vse sedanje in bivše visokošolce na

BRUCOVANJE 75

ki bo v torek, 18. marca, ob 20.30 v Kulturnem domu v Ul. Petronio 4. Na sporedu tradicionalno tekmovalstvo v dvigavanju in prazenju kozarcev ter abufacijsko srečanje. Igral bo vokalnno instrumentalni ansambl «In the Middle of the Bar».

DRUGE VESTI
NA DESETI STRANI

delavka Diadora Schneider, uradnik Gianni Zago in uradnica Angela Invernizzi-Parlato, trgovce Livio Folla in uradnica Egle Toffolov, delavec Claudio Fabris in prodajalka Gloria Santini, mehanik Emilio Mohovich in delavka Marina Visintin, delavec Giampietro Sacchi in gospodinja Marisa Di Matteo, mehanik Francesco Sapienza in delavka Maria Teresa Vidari, sofer Domenico Marini in gospodinja Franca Peverada.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 13. do 16. ure)

Al Lloyd, Ul. Orologio 6, Ul. Diaz 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Picciola, Ul. Oriani 2; All'Annunziata, Trg Valmaura 11.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

(od 19.30 do 8.30)

Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Alla Giustizia, Trg Libertà 6; Alla Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc (tel. 228-124), Bazovica (tel. 228-165), Opčine (tel. 211-001), Prosek (tel. 225-141), Božje polje (tel. 225-596), Nabrežina (tel. 200-121), Sesljan (tel. 209-197), Zavna (tel. 213-137), Milje (tel. 271-124).

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst
Kulturni dom
GOSTOVANJE
MLADINSKEGA GLEDALIŠČA
IZ LJUBLJANE

V torek, 18. marca, ob 15.30

A. LINDGREN

PIKA NOGAVIČKA

(mladinska igra)

Predstava «Pika nogavička» bo na sporedu tri zaporedne torke.

Kino

La Cappella Underground Danes zaprti. Jutri 21.30 «I bambini ci guardano» (1943), režiser Vittorio De Sica.

Ariston 15.00 «Sugarland Express».

Barvni film, igra Ben Johnson. Režiser Z. Brown.

Grattacielo 15.00-22.00 «Mondo, can-dido». Barvni film Gualtiera Jacoppettija in Franca Prosperija. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Excelsior matineja 10.00-11.30 «Vip mio fratello superuomo», risanka.

Excelsior 14.30 «10 secondi per fug-gire». Barvni film, igra Charles Bronson.

Nazionale 14.30 «La nottata». Barvni film. Igrajo Sara Sperati, Max Christian Delys, Giorgio Albertazzi.

Prepovedano mladini pod 18. letom.

Fenice matineja 10.00-11.30 «I tre moschietieri», igra Gene Kelly.

Fenice 14.00-22.00 «L'Inferno di cristallo». Barvni film, v katerem igrajo Steve McQueen, Paul Newman in William Holden.

Eden 14.30-22.00 «A mezzanotte va la ronda del piacere». Barvni film.

Igrajo C. Cardinale, V. Gassman, M. Vitti in G. Giannini.

Ritz 14.30-22.00 «A mezzanotte va la ronda del piacere». Barvni film. Igrajo C. Cardinale, V. Gassman, M. Vitti in Giancarlo Giannini.

Aurora 15.00 «Emanuelle». Barvni film.

Prepovedano mladini pod 18. letom.

Capitol 15.00 «Assassino sull'Orient-express». Barvni film.

Cristallo 15.30 «Travolti da un insolito destino nell'azzurro mare di agosto». G. Giannini in M. Melato. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Impero 15.30 «Finché c'è guerra c'è speranza». Barvni film. V glavni vlogi igra Alberto Sordi.

Filodrammatico 15.00 «I primi turbamenti». Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno 14.30 «Porgi l'altra guancia». Barvni film, v katerem igra Terence Hill in Bud Spencer.

Ideale 15.00 «Attenti a quei due... chiamate Londra». Barvni film, igra Tony Curtis in Roger Moore.

Vittorio Veneto 14.30 «A musso duro». Barvni film, v katerem nastopa v glavni vlogi Charles Bronson.

Abbazia 14.30 «L'isola misteriosa e il capitano Nemo». Po znanem Vernovem romanu. Barvni film. Igra Omar Sharif.

Astra 15.00 «Il colonnello Buttiglione diventa generale». Barvni film, igra Aldo Maccone in Jacques Dufilko.

Radio 14.30 «Colpo per colpo». Barvni film o karateju.

Razstave

V Tržaški knjigarni v Ul. sv. Franciška 20 se uspešno nadaljuje razstava Hlavatyjevih akvarelov, ki prikazuje naš Kras रे zime in jeseni. Številnim ljubiteljem umetnosti, ki te dni obiskujejo knjigarno in razstavo, je umetnik dal na ogled še celo mapo svojih akvarelov.

V umetniški galeriji «Corsia Station» (Ul. Battisti 14) bo do 20. marca razstava najnovejših del slikarja in grafika Ljoveta Logarja iz Ljubljane.

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izrazih sočutja, ki smo ga bili deležni ob izgubi naše drage

Josipine Sancin

se toplo zahvalujemo vsem, ki so z nami žalovali ter ženskem pevskemu zboru iz Škedinja.

Trst, 16. marca 1975

SVOJCI

ZAHVALA

Ganjeni se zahvalujemo vsem, ki so na katerikoli način z nami sočutili ob izgubi naše drage mame

Antonije Marc roj. Pipan

ter vsem, ki so nam bili ob strani v naši žalosti.

Trst, 16. marca 1975

DRUŽINA

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izrazih sočutja, ki smo ga bili deležni ob izgubi našega draga

IVANA BANDIJA (NINIJA)

člana zbora gledališča Verdi

se toplo zahvalujemo vsem, ki so na katerikoli način z nami žalovali. Hvala vodstvu občinskega gledališča «G. Verdi» ter pev-cem in osebju.

Maša zadušnica v spomin pokojnika bo v torek, 25. t. m., ob 19. uri v cerkvi Madonna del Mare na Trgu Rosmini.

Trst, Boljunc, 16. marca 1975

SVOJCI

VAŽEN DOGODEK ZA NAŠO MANJŠINO

V Štandrežu je bila prijetna slovesnost ob likofu prosvetnega doma «A. Budal»

Prisotni so bili goriški župan ter predstavniki iz Nove Gorice, Gorice in iz Trsta - Zastopnikom društev in ustanov darovali spominske krožnike

S prijetno domačo slovesnostjo so štandrežci včeraj popoldne imeli likof na gradbišču prosvetnega doma «Andrej Budal» na Pilošču. Likof so združili s podrobnim ogledom gradbišča in nato še s prijetno slovesnostjo, ki je bila v sedanjem prostoru prosvetnega društva «Oton Zupančič» na glavnem štandreškem trgu. Na svečanost je odšel župan prosvetnega doma «Andrej Budal» povabil na le do 400 gostov, ki so se slavnosti udeležili v velikem številu, marveč tudi zastopniki družbeno - političnih ter prosvetnih organizacij, zlasti pa še zastopniki iz Nove Gorice, kjer so sprožili obirno akcijo za zbiranje prispevkov v prid gradnje tega in drugih domov na Goriškem.

Na Pilošču je popoldne goste sprejel predsednik odbora za gradnjo doma Danilo Nanut. Prišla sta goriški župan Pasquale de Simone in odbornik za kulturo in šport Franco Moise, prišel je predsednik Slovenske kulturno - gospodarske zveze Boris Race, prišli so gostje iz Nove Gorice, in sicer: predsednik izvršnega sveta občinske skupščine dr. Vinko Močič, tajnik občinskega komiteja ZKS inž. Tomaž Beltram, predsednik občinskega sindikalnega sveta Viljem Pahor, referent za stike z javnostmi Franc Leskovec, direktor podjetja «Projekt» Cvetko Vidmar, referent za splošna vprašanja občine Nova Gorica štandreški rojak Gabriel Leban.

Prisotni so bili tudi načrtovalec arh. Jože Čej, sovedenjski župan Jožef Čuščič, tajnik Slovenske prosvetne zveze Marko Waltritsch, podpredsednik Zveze slovenskih štandreških društev Dino Toner, predsednik SPD Jožica Smet, predsednica podpornega društva Marija Bogataj, predsednik slovenskega fotokluba Miro Kuzmin, občinski svetovalec Vilma Breznik, odv. Peter Sanzin, dr. Damjan Paulin, predsednik jannarskega kluba Slavko Rebec, ravnatelj dijaškega doma Edmund Košta in številni drugi.

Goste so domačini sprejeli s koračnem domačega belega vina, ki so ga točili iz majolik, na katerih je bilo napisano: «Prosvetni dom Andrej Budal, štandrež - likof 1979».

Po podrobnem ogledu doma, na katerem so se gostje prepirali, da bo moglo razviti v domu podrobno in razvejano prosvetno, športno in rekreacijsko ter družabno dejavnost, so se gostje napotili v sedanji sedež prosvetnega društva «O. Zupančič», kjer je bila na sporedu majhna slovesnost. Najprej je v imenu pripravljalnega odbora prisotne pozdravil Milos Tabaj, nakar je predsednik odbora za gradnjo doma Danilo Nanut imel priloženost govor. Obrisal je dolga prizadevanja za lastni prosvetni dom in omenil tudi prizadevanja in borbo štandrežcev za ohranitev slovenskega značaja svoje vasi. Za njim so na kratko spregovorili še drugi zastopniki štandreškega društvenega življenja: predsednik prosvetnega društva «Oton Zupančič» Stano Pavlin, predsednik nadzornega odbora za gradnjo doma Franc Lupin, v imenu domačine mladine visokošolke Diego Marvini, predsednik športnega društva Juventina Dino Roner, svoje pozdrave pa je v imenu Kmečkega društva prinesel tajnik Emil Cingerli.

Po govorih so zastopniki gradbenega doma darovali zastopnikom organizacij in društev spominske krožnike z napisanimi priložnostnimi besedami, moški zbor «O. Zupančič» pa je pod vodstvom Aleša Hobana zapel nekaj pesmi.

Sestanek članov ANPI v Rupi

Na seji članov sekcije ANPI za Peč, Rupo in Gabrje so razpravljali o pripravah za praznovanja ob 30-letnici osvoboditve. Sekcija ANPI sodeluje v pripravah na skupnem obzoru, v katerem so sovedenjska občinska uprava in nekateri prosvetni društva. Osrednja prireditve bo 11. maja.

Izdelan okvirni načrt za metanovodsko omrežje

Upravni odbor vzhodnofurlanskega vodovodnega konzorcija CAFO, ki bo skrbel tudi za metanovodsko

Včeraj sta se poročila v Podsobotini
DANICA PINTAR
iz Podsobotina
in
RIHARD MIZERIT
iz Števerjana
Čestita jima prosvetno društvo «Brški grič»

Prosvetno društvo «FRANC B. SEDEJ» - Števerjan

Dramski odsek

uprizori v sredo, 19. marca, ob 16. uri v župnijski dvorani v Števerjanu dramo v štirih dejanjih

LEGIONARJI

Nastopa nad 20 igralcev.

Spisal Fran Govekar

SEJA ŠOLSKEGA ODBORA V GORICI

Široka podpora vsega našega prebivalstva ustanovitvi slovenskega šolskega okraja

Občine bodo izglasovale ustrezne resolucije - 26. marca splošna stavka slovenskih šolnikov - Zakonski odtisek PSI za ustanovitev slovenskega šolskega okraja

V petek zvečer se je v Ulici Croce v Gorici sestal enotni šolski odbor za Goriško. Prisotni so bili zastopniki slovenskega šolskega okraja, Sindikata slovenske šole, SKGZ, SPZ, ZSKP, občin Sovodnje, Dobrobo, in Števerjan, PSI in SS. Sestanka se nista udeležila povabljeni deželna svetovalec dr. Štoka in Lovriha, upravičeno je bil odsoten zastopnik KPI.

Sestanek je odprl Edmund Košta, nato je prof. Albin Sirk prikažal akcijo za protestno stavko vsega slovenskega šolstva, ki bo prihodnji teden. Šolniki in tudi drugi bodo ta dan v Rimu priredili protestno zborovanje in zahtevali sestanke s parlamentarnimi zastopniki. Marko Waltritsch je povedal kako je prišlo do glasovanja o slovenskem šolskem okraju v pokrajinskem svetu. Jožef Ferfolja je predlagal, da bi občinske uprave izglasovale resolucije za ustanovitev slovenskega šolskega okraja.

V sredo, 12. t.m., je na tržaški univerzi doktoriral iz filozofskih ved
dr. KAREL ČERNIC
iz Doberdoba. Čestitajo mu žena, starši, brat in sestra ter ded z Vrha.

zahtevo slovenske manjšine bodo predložili tudi zastopnikom strank ustanovnega loka. Prof. Brešan ob SS je dejal, da bodo stvar preverili s sedanjo večino, na občinski in pokrajinski ravni. Predlagali so, da se akcija v podporo slovenskemu šolskemu okraju čim bolj razširi.

Zalostna vest iz Števerjana

Smrt 78-letne Alojzije Maraž

Prejšnji ponedeljek so v Števerjanu pokopali 78-letno Alojzijo Maraž s križišča, ki je po dolgi bolezni preminila na lastnem domu.

Kot pot številnih drugih slovenskih žena v tem predelu slovenskih Brd, ni bila niti Alojzija posuta s cvetjem. Že od mladih let je morala garati, da si je zaslužila vsakdanji kruh. V Števerjanu se je omožila z Rafaelom Maražem, s katerim sta imela 6 otrok, od katerih sta dva umrla. Ostali, še posebno sin Drago, ki je član prosvetnega društva «Brški grič», pa se udeležujejo v naših organizacijah.

V času druge svetovne vojne je Alojzija Maraž sodelovala v odporu, ki je vodil v osvoboditvi. Na domaći je vedno pomagala slovenskim partizanom, gostila jih je s kruhom in s hrano, kolikor so je takrat pač imeli. Njen moški Rafael in sin Rado pa sta se aktivno udeležila osvobodilne boje.

V povojnih letih je bila tudi Maraževa usoda zapeta: bili so namreč koloni. Komaj leta 1971 se je družina osamosvojila in odklopila vse zemljišče, ki so ga obdajali. Kljub trdemu delu ni Alojzija pozabila na našo narodnostno skupnost in kolikor ji je dopuščal čas, se je udeleževala v prosvetnem društvu, še prej pa v AFZ.

Ob tej težki izgubi izreka nase uresničeno sinu Dragu in drugim sorodnikom iskreno sožalje.

● Goriška zveza trgovcev obvešča vse zainteresirane, da je finančno ministrstvo s telegramom dne 10. marca t.l. dovolilo, da se kompenzacija davčnih kreditov uslužbenec v trgovini lahko izvrši tudi v februarju in marcu in ne le v januarju, kot je bilo prvotno določeno. Obvestila v tem smislu je treba dati na pristojni davčni urad do 15. marca in do 15. aprila letos.

P.d. «Jezero» iz Doberdoba čestita svojemu sodruku dr. KARLU ČERNICU ob uspešnem opravljenem doktoratu iz filozofskih ved.

JUTRI BO SESTANEK POKRAJINSKEGA VODSTVA

Sindikati pripravljajo splošno stavko v obrambo delovnih mest na Goriškem

Tajništvo sindikalne zveze ugodno ocenilo izid stavke v obrambo tovarne LACEGO - Opozoriti je treba na položaj zaposlitve vse deželne faktorje

Pokrajinsko tajništvo sindikalne federacije je preučilo izid splošne stavke v Gorici in Sovodnjah v sredo jutri, ko so protestirali proti nevedrni položaj v tovarnah LACEGO v Sovodnjah in Gorici. Pre-

PRIZNANO MEDNARODNO

AVTO PREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA - Ul. Duca d'Aosta 180 - Tel. 28-45 - GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

KMEČKA BANKA

USTANOVLJENA LETA 1909

GORICA - Ul. Morelli 14

Tel. 2206 - 2207

VSE BANČNE USLUGE

MENJALNICA

NA USTANOVNIH SEJAH OKOLIŠKIH SVETOV

V GORICI IN V DOBERDOBU IZVOLJENI ŠOLSKI ORGANI

Okoliški sveti bodo takoj pričeli z delom

V Gorici in v Doberdobu sta bili te dni umestitveni seji okoliških šolskih svetov za osnovne šole, ki so bili izvoljeni na volitvah 9. februarja. Seja v Gorici je bila v sredo zvečer v šolskem poslopiju v Ulici Croce. Prisotnih je bilo vseh štirinajst članov okoliškega sveta (šest staršev, šest učiteljev, didaktični ravnatelj in zastopnik pomožnega osebja).

Sejo je odprl didaktični ravnatelj Milan Brešan. Takoj je opravil birokratske formalnosti z navedbo okoliške šolske skrbnika, ki potrjuje izdajo volitev. Nato je prišlo do volitev. Najprej so volili predsednika okoliškega sveta iz vrst staršev, nato pa člana izvršnega odbora. Za predsednika je bil izvoljen Marko Waltritsch. Člani izvršnega odbora pa so: predsednik ravnatelj dr. Milan Brešan, člani Petra Černic por. Brešan (za učitelje), Irena Vetrin por. Bertolini in Dolores Lenardič por. Mermola (za starše), Valentin Devetak (za pomožno osebje). Na sestanku so nato razpravljali o nekaterih nujnih vprašanjih, delovni program pa bodo predstavili na prvi seji, ki bo v kratkem.

Podoben sestanek je bil v petek zvečer tudi v Doberdobu. Tudi tu je sestanek vodil didaktični ravnatelj dr. Milan Brešan, ki je po prečitani tozadevnega odloka takoj prešel k volitvam. Za predsednika okoliškega sveta (v njem so vse šole, ki so na področju doberdobske in sovedenjske občine), je bila izvoljena Edica Lutman por. Hmeljak. V izvršnem odboru pa so kot predsednik didaktični ravnatelj dr. Milan Brešan, kot člani pa Zorka Saksdia por. Graziani (za učitelje), Leda Cumini por. Jarc in Darj Leghissa (za starše) in Ema Vizin (za pomožno osebje).

Podoben sestanek je bil v petek zvečer tudi v Doberdobu. Tudi tu je sestanek vodil didaktični ravnatelj dr. Milan Brešan, ki je po prečitani tozadevnega odloka takoj prešel k volitvam. Za predsednika okoliškega sveta (v njem so vse šole, ki so na področju doberdobske in sovedenjske občine), je bila izvoljena Edica Lutman por. Hmeljak. V izvršnem odboru pa so kot predsednik didaktični ravnatelj dr. Milan Brešan, kot člani pa Zorka Saksdia por. Graziani (za učitelje), Leda Cumini por. Jarc in Darj Leghissa (za starše) in Ema Vizin (za pomožno osebje).

Podoben sestanek je bil v petek zvečer tudi v Doberdobu. Tudi tu je sestanek vodil didaktični ravnatelj dr. Milan Brešan, ki je po prečitani tozadevnega odloka takoj prešel k volitvam. Za predsednika okoliškega sveta (v njem so vse šole, ki so na področju doberdobske in sovedenjske občine), je bila izvoljena Edica Lutman por. Hmeljak. V izvršnem odboru pa so kot predsednik didaktični ravnatelj dr. Milan Brešan, kot člani pa Zorka Saksdia por. Graziani (za učitelje), Leda Cumini por. Jarc in Darj Leghissa (za starše) in Ema Vizin (za pomožno osebje).

V Doberdobu je umrl Andrej Gerčolet - Dacev

Poteklo je komaj mesec dni, ko smo v Primorskem dnevniku pisali, da so pri «Dacevih» v Doberdobu proslavljali 54-letnico skupnega življenja Andreja in Marije Gerčolet. Prejšnji ponedeljek pa je po dolgi in neozdravljivi bolezni oče Andrej umrl.

Dreja Dacev, tako so mu pravili Doberdoblanci in vsi, ki so ga poznali, se je rodil leta 1896. Njegova družina je že od nekdaj spadala med premožnejše kmetije v vasi. Ime te družine je zapisano med ustanoviteljne posojilnice, udeleževala se je pri upravljanju občinskih in krajevnih zadev ter pri oblikovanju kulturnih in telovadnih skupin v vasi. Po hudih letih prve svetovne vojne in begstva se je Andrej oženil s domačinko Marijo Gerčolet na očetovo kmetijo, ki jo je potem obdeloval do svoje smrti. Vzgojil je vzorno družino ter imel v zakonu dva sinova in pet hčera. Pri Dacevih so med NOB šivali zastave, titovke in druge potrebščine za partizane. Prvega maja 1945, ko je Gradnikova brigada prvič vikorakala v vas je Andrej bil v «legaciji», ki je prinesla osvoboditeljem pozdrav vasi. Ponežje je bil v odboru, ki je sprejel v vasi zavensko delegacijo, ki je načetovala državno mejo. Po osvoboditvi se je vključil v politično življenje vasi in bil član DFS, kasneje tudi občinski svetovalec.

Številna udeležba vaščanov in znanec na pogrebu pričča, kako je bil pokojni Andrej spoštovan. Ob hudem trenutku, ki je prizadel Dacevo družino ob smrti moža, očeta in starega očeta izraža Primorski dnevnik globoko sožalje.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

● Na tržaški univerzi je za doktorja filozofije promoviral dr. Karel Černic iz Doberdoba. Zagovarjal je tezo o marksistični estetiki in o filozofiji Galvana Della Volpeja in Giorgija Lukasa. Mladi doktor poučuje na slovenski trgovski šoli v Gorici in je predsednik knjižne zadruge «Dinostro» - Sečanje» v Gorici. Čestitamo.

Prispevki

V sklad za gradnjo Prosvetnega doma «Andrej Budal» so darovali: Sergio Zavaclov 10.000 lir; Edo Zavaclov 5.000 lir; Viljem Zavaclov 55 litrov domačega vina za likof; Vilko Cindgerli 5.000 lir; prispevek domačih žena in mater ob proslavi 8. marca 18.250 lir; Rozalija Plesničar 5.000 lir; Milka Nanut Blazonova 10.000 lir.

Namesto cvetja na grob Alojzije Maraž daruje Judita Koršič 5.000 lir za prosvetno društvo «Brški grič» v Števerjanu.

20 LET SKAD

KATOLIŠKI DOM - GORICA
Drevored XX. septembra 85
danes, 16. marca 1979, ob 17.30

NASTOP:
GLEDALISKE IGRALKE
BOGDANE BRATUZEVE
SOPRANISTKE
ILEANE BRATUZEVE
in BASISTA
JOŽETA STABEJA

Vsi sedanji, bivši člani in simpatizerji SKAD prav toplo
VABLJENI!

Predavanja

Slovensko planinsko društvo prireditelj v petek, 21. marca, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani na Verdijevem korzu 13. predavanje na temo «Slovenske Alpe v cvetju». Govoril bo planinec in botanik Peter Skoberne iz Celja. Predavanje bo ponazorjeno z barvnimi diapozitivi.

Kino

Gorica

VERDI 16.30—22.00 «L'ultima corvée». J. Nicholson. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

CORSO 17.30—22.00 «C'eravamo tanto amati». Stefania Sandrelli, Nino Manfredi, Vittorio Gassman. Barvni film.

MODERNISSIMO 17.00—22.00 «Sweet Movie» (Dolce film). P. Clementi, J. Prunacel. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

VITTORIA 17.00—22.00 «Zelda». J. A. vril. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

CENTRALE 17.00—21.30 «Mafia bianca, Africa nera». B. Pierre in L. Roland. Barvni film.

Tržič

AZZURRO Zaprt.

EXCELSIOR 16.00—22.00 «Robin Hood». Barvna risanka.

PRINCIPE 17.30—22.00 «Porgi l'altra guancia». Terence Hill in Bud Spencer.

Nova Gorica

SOCÁ «Tom Sawyer», ameriški barvni film ob 10.00. «Moškost», italijanski barvni film ob 16.00, 18.00 in 20.00.

SVOBODA «Tom Sawyer», ameriški barvni film ob 16.00. «Skrivnost barvnega podzemlja», francoski barvni film ob 18.00 in 20.00.

DESKLE «Prigode velikana», italijanski barvni film ob 17.00 in 19.30.

DEŽURNI ZDRAVNIKI

V Gorici, Sovodnjah in Števerjanu je danes dežurn dr. Italo Allena. V Krmnu in okolici je danes dežurn dr. Pavšič, v Ronkah in Doberdobu: dr. De Benedittis, v Tržiču in Staraneanu dr. Gito.

SOŽALJA

Fojeva farsa «Markolfa» na odru Slovenskega amaterskega gledališča

Delo pripravljajo z mnogimi mladimi in prvič nastopajočimi člani SAG režiser Jože Vozny iz Ljubljane

V Slovenskem amaterskem gledališču v Trstu bo v kratkem nova premiera, to pot je druga v letošnji sezoni. Kot že napovedano, bo gledališče postavilo na oder prvič v slovensčini mladostno delo z naslovom «Markolfa».

Delo pomeni zaradi avtorjevega velikega praktičnega poznavanja gledališkega delovanja tako rekoč solsko gledališko etudo. Besedilo temelji na principu gledališkega ustvarjanja, komedije dell'arte in zahteva skorajda totalno sproščeno gledališkost. Za vzgojo mlajšega dela igralnega ansambla je tak repertoar izbor hvaljevalno dejanje, za starejši del pa verjetno

pomeni sprostitev ustvarjalne fantazije in kamele v mozaiku njihovih kreacij.

Ob iskanju izpovednih vrednot besedila je režiser predstavil, gost iz Ljubljane, Jože Vozny (do lani je bil režiser na Radiu Ljubljana, letos pa je dramaturg v mladinski redakciji ljubljanske televizije) nadel na sicer zanimive podatke iz našega preteklega in polpreteklega časa, ki pa s sodobnostjo nima več direktne povezave. Zato se je odločil za ljubko, nagajivo in sproščeno gledališko poigravanje z življenjskimi situacijami, v katerih se znajdejo različni karakterji. Zanimivo je, kako večna resnica — veliki denarji pokvari človeka — nevsično prihaja in malo tudi vzgaja sodobnega človeka. In to je navezovanje tudi dovoli. Vse ostalo naj opravi gledališkost.

Fojevo «Markolfa», ki bo zaradi svoje žanske lahкотnosti nedvomno pomenila prijetno sprostitev v letošnjem repertoarju Slovenskega amaterskega gledališča, je prevedla Marija Kacin, sceno sta izoblikovala Franko Vecchietti in Drago Jurca-Giorgi, ki je ob šiviljskem sodelovanju Margaret Nadlišek in Lucane Friebac tudi osnoval kostume, asistent režije pa je mladi igralec in režiser Marko Sosič. Lektorsko delo opravila Milica Kravos.

Prijetno presenečenje predstavlja tudi igralski ansambel, ki je, razen enega igralca, ki sodeluje z gledališčem že od ustanovitve, popolnoma pomlajen in nov. Prvič bodo na odru SAG nastopili Tatjana Turk in naslovni vlogi Markolfe, Marko Sosič (Pepe), Gorican Dario Francolisi (France), Julijana Sosič (Reza), Ksenija Dobrila in Jasna Turk (princesa in prodajalka časopisov) ter Sergij Cerkevnik (mariz), ki je eden od ustanoviteljev gledališča in sodeluje v njem že četrto leto.

Ob pripravah za novo premiero pa seveda vzporedno teče gostovanje «igre za pouk» Bertolta Brechta IZJEMA IN PRAVILO, prve letošnje premiere SAG. Prav v teh dneh gledališče nastopa v sežanski občini, konec meseca pa ga čaka gostovanje na primorski obali. Tako bodo v starih dneh zapovrstjo gostovali v Kopru, Izoli, Piranu in na Škofjahi. Veliko gostovanj je že predvidenih tudi za tržaško in gorško področje, meseca aprila pa se bodo udeležili II. področnega srečanja gledaliških skupin Primorske. Naj pri tem zabeležimo še to, da se za Brechtovo «Izjemo in pravilo»

zanimajo tudi selektor Mednarodnega festivala študentovskih gledališč iz Zagreba, ki si bo v prihodnjih dneh ogledal eno od predstav «Izjeme in pravila».

Vzporedno s pripravami premiere Fojeeve «Markolfe» in gostovanji z Brechtovo igro «Izjema in pravilo», tečejo priprave za posebno predstavo-lepjenko ob 30. obletnici osvoboditve. Vaje za tretjo premiero v letošnji sezoni SAG se bodo pričele takoj po premieri «Markolfe», premiera pa je predvidena za konec aprila. Pri predstavi bosta sodelovala ves ansambel gledališča ter mladinski pevski zbor «Rdeča zvezda» iz Saleza.

—er.

Solist abonmajskega koncerta GM violinist Žarko Hrvatič z delom orkestra

PREJŠNJO NEDELJO V PARTIZANSKEM PRIMORSKEM SREDIŠČU CERKNO

Partizanska in revolucionarna pesem za začetek revije «Primorska poje»

Nastopilo je šest zborov, med njimi zbor «Valentin Vodnik» iz Doline - Dobra izvalska raven - Navdušujoča manifestacija s Tržaškim partizanskim zborom

Na prvi reviji letošnje «Primorske poje», ki je bila posvečena izključno partizanski in revolucionarni pesmi, je v dvorani osnovne šole-spomnika v Cerknem dne 9. t.m. nastopilo šest pevskih zborov: moški zbor Peter Jereb iz Cerkna pod vodstvom Ivana Rijavca, moški zbor Simon Gregorčič iz Kopra pod vodstvom Ivana Tavčarja, moški zbor Valentin Vodnik iz Doline pod vodstvom Iga Matetića, Rongjova, Selačko Ni-kole Hercogonje in Slovenci kremeniti v prireditvi Pavla Šivica.

Mešani zbor iz Dornberke je pel Čapajevski v prireditvi Radovana Godca, Simonitjevo Starke za vasjo in Vrabčev Bilečanko. Za ta zbor bi lahko ponovili mnenje, ki sem ga navedel že ob priložnosti zborovnega nastopa v Dobrovem. Sicer pa bo prišlo do končne ocene zborov na drugem nastopu na letošnji reviji.

Tudi moški zbor iz Branika bo imel še en nastop, vendar že zdaj povemo, da je zbor učinkovito pripravljen in v pristnem znanju za prireditvi in v pristnem znanju za prireditvi in v pristnem znanju za prireditvi.

Moški zbor iz Cerkna je od lanskega leta za stopnjo napredoval na poti k večji glasovni zlitosti in tehnijskim interpretacijam. Seveda niso popolnoma premagane vse pomanjkljivosti, ki so še ostale kot posledica nekontroliranega petja v preteklosti, vendar je Rijavec že veliko popravil v tem oziru. Pri tem pa je priznal, da je kazalo veliko volje do dela in lepega petja. Peli so Primorsko Smrt v Brdih, Venturinijsko Pesem talcev in Miheličev Pesem mladinskih brigad.

Moški zbor iz Kopra je Simonitjevo Križ začel malce negotovo. V planu se je pojavila krhkost v intonaciji posameznikov, pa tudi posameznika vmesna neenotnost, nekaj izstopaj v II. in III. glas, kar nekajkrat krčevito. Sicer pa ne gre še za končno oceno tega zboru, ker bo imel še en nastop na reviji in sem prepričan, da bo še marsikaj lahko popravil. Izvajal je Križ R. Simonitja, Konjuh planinom V. Satarneka in Mitraljeza N. Deviča.

Za zbor iz Doline lahko rečem,

da je v Cerknem bil njegov najboljši dosednji nastop: dober glasovni material je bil skrbno glasovno obdelan v mejah danih možnosti. Solidno petje se je odražalo v ubranosti in precejšnjem zlitju glasov. Zbor deluje enotno in pevsko disciplinirano. V dokaj pripriljivo zastavljenih interpretacijah je zapel Pjesmu slobodi Iva Matetića - Rongjova, Selačko Ni-kole Hercogonje in Slovenci kremeniti v prireditvi Pavla Šivica.

Mešani zbor iz Dornberke je pel Čapajevski v prireditvi Radovana Godca, Simonitjevo Starke za vasjo in Vrabčev Bilečanko. Za ta zbor bi lahko ponovili mnenje, ki sem ga navedel že ob priložnosti zborovnega nastopa v Dobrovem. Sicer pa bo prišlo do končne ocene zborov na drugem nastopu na letošnji reviji.

Tudi moški zbor iz Branika bo imel še en nastop, vendar že zdaj povemo, da je zbor učinkovito pripravljen in v pristnem znanju za prireditvi in v pristnem znanju za prireditvi.

Moški zbor iz Cerkna je od lanskega leta za stopnjo napredoval na poti k večji glasovni zlitosti in tehnijskim interpretacijam. Seveda niso popolnoma premagane vse pomanjkljivosti, ki so še ostale kot posledica nekontroliranega petja v preteklosti, vendar je Rijavec že veliko popravil v tem oziru. Pri tem pa je priznal, da je kazalo veliko volje do dela in lepega petja. Peli so Primorsko Smrt v Brdih, Venturinijsko Pesem talcev in Miheličev Pesem mladinskih brigad.

Moški zbor iz Kopra je Simonitjevo Križ začel malce negotovo. V planu se je pojavila krhkost v intonaciji posameznikov, pa tudi posameznika vmesna neenotnost, nekaj izstopaj v II. in III. glas, kar nekajkrat krčevito. Sicer pa ne gre še za končno oceno tega zboru, ker bo imel še en nastop na reviji in sem prepričan, da bo še marsikaj lahko popravil. Izvajal je Križ R. Simonitja, Konjuh planinom V. Satarneka in Mitraljeza N. Deviča.

Za zbor iz Doline lahko rečem,

lja. Opozoril bi na posameznike v II. basih, ki z nesigurnim zadrževanjem povzročajo neenotnost glasovne skupine in s tem slabijo tudi intonacijsko jasnost vertikale. To sicer velja za večino pevskih zborov, da nekateri pevci v basovskih skupinah posvečajo premalo odgovornosti in znanju do sopencev in se skrivajo za prežvečeno mentaliteto, češ, saj me ne bo slišati v basu. Toda čim bolj precizna je večina, tembolj prihajajo na videz drobne napake in pomanjkljivosti do veljave in s tem slabijo trud celote. V resnici so pa vsi glasovi enakovredni, enako važni. Prenahati moramo s staro miselnostjo.

V drugi polovici sporeda je nastopil z vrsto partizanskih in mednarodnih borbenih pesmi Tržaški partizanski pevski zbor ob spremeljavi instrumentalnega ansambla pod vodstvom Oskarja Kjudra. Priredbe oziroma povezave z recitacijami kakor z instrumentalnim ansambelom ne dopuščajo enakopravnega ocenjevanja, kakor pri ostalih zborih, ker sta

poleg zborov še dva dejavnika: recitatorska povezava in instrumentalna skupina, oziroma podprtavanje razpoložljivosti in stopnjevanje navduševalne dinamike ter uporišne in borbene veličastnosti, ki včasih preglašajo peto pesem in preide v predimenzionirano zvono gmoto; ta kljub svoji probnojni ostane na površinskem izraznem učinku, išče svoje mesto in ima svoj smisel v animiranju na odprtih prostorih, ki zahtevajo vedno večjo zvočno nosilnost. Da je to vodilo Oskarja Kjudra, navaja na misel tudi dejstvo, da je potreboval in zbral izredno številčen pevski zbor, ki je v bistvu enak sestavi celotnega ansambla in mu ne posveča v večji meri posebnosti zborovske tehnike, nima posebnih težej k prečiščeni petju, temveč se ogreva za potencirano učinkovitost interpretiranja del na vsej lestvici od lirskih do ognjevitih udarnih in borbenih pesmi. V tem uspeva in razvema poslušalce do izrednih efektov.

IVAN SILIČ

PO MATIČETOVH «ROŽICE ZIS REZIJE» IN «ZVERINICE IZ REZIJE»

REZIJANSKE VIŽICE

Dorina di Lenardo: Te Rosaianische uisize - Izdala «Società filologica friulana» 1974 - Videm

Milko Matičetov je v številnih znanstvenih razpravah in v dveh svojih knjižnih zbirkah «Rožice zis Rezijske» in «Zverinice iz Rezijske» odkrival, kako se ni usahnila ustvarjalna sila preprosti rezijanski pravljicarjev in pevcev, ki še zmerom nenehno pripovedujejo nove izvorne pravljice ali pa pojejo nove pesmi, ki ubirajo strune človeških zaljubljenih src, segajo hudošluno v sedanje življenje in prisluškujejo rezijanskim goram in vodam, kaj se med seboj menijo. Matičetov pa se je precej oddaljil od nekdanjih slovenskih zapisovalcev ljudskih

pesmi in pravljic, ki so si delali beležke in potem doma za svojo pisalno mizo v takratni knjižnici slovensčini pripravili začetne zbirke «narodnih» pesmi za «Slovensko Matico», «Mohorjevo društvo» in druge založbe. Matičetov vlačil s seboj precejšnjo skrinjo, magnetofon, na katerega snema vse, kar mu zapoljejo rezijanski ljudski pevci ali pa pripovedujejo pravljicarji. Ta glasovni facsimile uporabljajo Matičetov v svojih znanstvenih razpravah.

Matičetovu dolgoletno delovanje v sami Reziiji ni ostalo brez odmeva v rezijanskem ljudstvu, ki vidi, kako se je v italijanskem in drugem svetu razširil sloves rezijanskega ustvarjanja na področju ljudske umetnosti.

Matičetovu zgledu pripisujejo tudi izid «Rezijskih vižic», ki jih je zbrala ena izmed številnih rezijanskih učiteljic Dorina di Lenardo - Beltrame, doma v Bili, a učiteljica na Ravenci. «Vižice» je izdalo «Furlansko filološko društvo», ki doslej sploh ni hotelo slišati, da poleg Furlanov obstajajo v predalpskem svetu Furlanije avtohtoni Slovenci, ki naseljujejo že nad tisoč let Furlansko Slovenijo, Slavijo ogljskega patriarhata in Beneške republike. Na lanskem kongresu je Furlansko filološko društvo izdalo knjigo «Rezijske vižice» v rezijanski in knjižni italijanski. Sam takratni podpredsednik furlanskega društva, če bi našlo kakega furlanskega pesnika, ki bi pofurilil te rezijanske vižice v guminsko furlansko, ki je doma čed teh krajev dolje Bele, kjer si Furlani in Rezijski vsak dan medsebojno izposojajo besede.

Milko Matičetov se je v slovenskem prevodu rezijanskih tekstov neprimerno bolj približal rezijanski izvirnosti kot italijanski prevajalec. Naj navedemo samo dva kratka primera iz rezijanskih Vižic, kako zveni rezijansko, kako je neodmerna italijanska in kako navadna knjižna slovensčina le ulovi marsikateri utrip rezijanske lepoglasja.

Vseeno pa je prav, da je izšel tudi prevod v knjižni italijanski, saj je v zelo lepi izdaji Furlanskega filološkega društva rezijanska enakopravna knjižni visoki italijanski, ki jo ućijo na vseh rezijanskih šolah. Sami Rezijski pa uživajo, ko berejo sicer v italijanski transkripciji, kako živo zadenejo v srce rezijanski ljubzenski verzi in kako jim diši po naprjuhi italijanski prevod. Prav lahko bi zategadelj uporabili na rezijanskih osnovnih šolah «Te

ga društva in takratni njegov duhovni voditelj dr. Ciceri je napisal predgovor, v katerem kot amater seveda, piše o Rezijskih, da so «paleoslovenska skupnost, ki jo obdaja skrivnost, kar se tiče njenega izvora».

Knjiga obsega 117 strani, na katerih je 53 rezijanskih vižic, in sicer na levi strani v rezijanski, na desni pa v knjižni italijanski. Italijanski prevod je v glavnem sicer kar točen, razen nekaj spodrsiljev, ko je prevajalec izdalo nepoznavanje nekatere nevsakdanjih rezijanskih besed. Škoda pa je, da se s prevajanjem rezijanske v knjižno italijansko izgubi precej občutljivih lirskih cvetov in nalmi tudi marsikatera tenka bodica.

Bolje bi napravilo Furlansko filološko društvo, če bi našlo kakega furlanskega pesnika, ki bi pofurilil te rezijanske vižice v guminsko furlansko, ki je doma čed teh krajev dolje Bele, kjer si Furlani in Rezijski vsak dan medsebojno izposojajo besede.

Milko Matičetov se je v slovenskem prevodu rezijanskih tekstov neprimerno bolj približal rezijanski izvirnosti kot italijanski prevajalec. Naj navedemo samo dva kratka primera iz rezijanskih Vižic, kako zveni rezijansko, kako je neodmerna italijanska in kako navadna knjižna slovensčina le ulovi marsikateri utrip rezijanske lepoglasja.

Vseeno pa je prav, da je izšel tudi prevod v knjižni italijanski, saj je v zelo lepi izdaji Furlanskega filološkega društva rezijanska enakopravna knjižni visoki italijanski, ki jo ućijo na vseh rezijanskih šolah. Sami Rezijski pa uživajo, ko berejo sicer v italijanski transkripciji, kako živo zadenejo v srce rezijanski ljubzenski verzi in kako jim diši po naprjuhi italijanski prevod. Prav lahko bi zategadelj uporabili na rezijanskih osnovnih šolah «Te

ga društva in takratni njegov duhovni voditelj dr. Ciceri je napisal predgovor, v katerem kot amater seveda, piše o Rezijskih, da so «paleoslovenska skupnost, ki jo obdaja skrivnost, kar se tiče njenega izvora».

Knjiga obsega 117 strani, na katerih je 53 rezijanskih vižic, in sicer na levi strani v rezijanski, na desni pa v knjižni italijanski. Italijanski prevod je v glavnem sicer kar točen, razen nekaj spodrsiljev, ko je prevajalec izdalo nepoznavanje nekatere nevsakdanjih rezijanskih besed. Škoda pa je, da se s prevajanjem rezijanske v knjižno italijansko izgubi precej občutljivih lirskih cvetov in nalmi tudi marsikatera tenka bodica.

Bolje bi napravilo Furlansko filološko društvo, če bi našlo kakega furlanskega pesnika, ki bi pofurilil te rezijanske vižice v guminsko furlansko, ki je doma čed teh krajev dolje Bele, kjer si Furlani in Rezijski vsak dan medsebojno izposojajo besede.

Milko Matičetov se je v slovenskem prevodu rezijanskih tekstov neprimerno bolj približal rezijanski izvirnosti kot italijanski prevajalec. Naj navedemo samo dva kratka primera iz rezijanskih Vižic, kako zveni rezijansko, kako je neodmerna italijanska in kako navadna knjižna slovensčina le ulovi marsikateri utrip rezijanske lepoglasja.

Vseeno pa je prav, da je izšel tudi prevod v knjižni italijanski, saj je v zelo lepi izdaji Furlanskega filološkega društva rezijanska enakopravna knjižni visoki italijanski, ki jo ućijo na vseh rezijanskih šolah. Sami Rezijski pa uživajo, ko berejo sicer v italijanski transkripciji, kako živo zadenejo v srce rezijanski ljubzenski verzi in kako jim diši po naprjuhi italijanski prevod. Prav lahko bi zategadelj uporabili na rezijanskih osnovnih šolah «Te

MARIBORSKO KULTURNO PISMO

Izvrstna «La Boheme» z dirigentom B. Švaro

Enovitost predstave v vseh komponentah - Smrt upravnika mariborskega SNG Iva Krajncića

Mariborsko občinstvo je po desetih letih od zadnje uprizoritve končno doživelo težko pričakovano uprizoritev Puccinijeve opere La Boheme. Kolikšno zanimanje vlada zanj, potrjujejo dosedanje razprodane predstave; najboljši dokaz, da je priljubljena opera dobro uprizorjena. Mariborski Operi je šteti v čast, da je bila zmožna zasedi v dvojni zasedbi kar štiri glavne vloge in to v precej izenačeni kakovosti, kar ni lahko, vselej do seči tudi v opernih hišah s številčno ansambelsko zmogljivostjo.

Giacomo Puccini sodi v vrsto kompozitov, ki so umetniško polnokrvno skoraj celotna dela za glasbeno gledališče. Po njegovih operah sodi en po izbiri libretov, pri katerih je sam tesno sodeloval in jim usmerjal ritem dogajanja in tok življenja nastopajočim osebam s pronicljivimi psihološkimi otenki, je pala v njegovih žilah resnična gledališka kri, burna, nežna in strasna od najintimnejših čustev do razžarjenih strasti. Kot dober poznavalec moderne gledališke dramaturgije, se je s svojim močno razvitim dramatskim občutjem rafinirano posluževal najbolj dramatičnih in pogosto drznih efektov, ki jih je sicer v klasičnih in sodobnih dramskih delih v dovoljni meri zaslediti, v operah pa, četudi verističnih, bolj poredko. Prav njegov velik občutek za odsko do gajanje ga je v svoji neizprtni invenciji vodil k izrednim, včasih kar nenavadnim izraznim sredstvom, prav do senzacionalnih efektov.

Skrivnost uspehov njegovih glasbeno-dramatskih del tiči v prvi vrsti v neizprtni melodiki, ki sicer pogosto zaide v pretirano sentimentalno liriko, ki je bila ob preložitvi dveh stotletij ljudem zelo pricu, a priznamo, da še danes prevzame poslušalca. Lepota melodij, njih stranski in v svojski razkošna instrumentacija, ki kar poje in joče, so odlike njegove glasbe, ki v povezavi s prav tako bogim lirskim in dramatskim dogajanjem ustvarjajo privlačne operne umetnine. Mednje sodi tudi opera La Boheme. Usode mladih barmenov in njihovo življenje v njej prikazano s silno življenjsko globino in z mojskro doživljajst, ki jo pestrijo mavrični otenki glasbene palete v vsej bujni veidrih in žalostnih trenutkih.

Puccini je z zanesljivim gledališkim čutom vpletel v romantično razpoloženje bohemov, tudi življenje mnozice, ne da bi s tem skali intimne doživljaje in duhovite dogodke protagonistov. Ustvaril je pestro vzdušje prazničnega razpoloženja na ulici in vse to oarzil z očarljivim valčkom, ki ga razdražljivo zapoje muhasta kotika Musetta. Razen tega množični prizori v drugem delanju in prihodi mlekaric in postopacev v tretjem delanju, poživljajo dogajanje in ustvarjajo odgovarjajočo razgibano atmosfero montmartske Latinske četrti mamsard z vsemi žaristi, utrkulkezo in prostitucijo, ne da bi kakorkoli kazali intimnosti mladosti, ljubezni in ljubosumja, umetniške zanešnosti in bede. Z modermimi sredstvi glasbene melodike nudi kompozit ustvarjalcem neizprtno možnost soustvarjanja poetičnega gledališča, pevcem, zlasti Rudolfu in Mimi pa neodoljivo nežne melodije, prežete z bolestinim žarom ljubezni in podozre.

Opera «La Boheme» je eno izmed najintimnejših srečanj z operno literaturo. Kot takšna nudi delovno zadovoljstvo in umetniški užitek, porojena iz ustvarjalne globine, ki tako srečno botruje iz srca privleci lepoti Puccinijeve glasbe.

V tem smislu je bila sedanja uprizoritev La Boheme v mariborski Operi prijetno presenečenje. Skoraj v vseh komponentah je prišlo do umetniškega izraza enovitost predstave, ki ji tudi manjši spodrsilji niso odvzeli intimnega čara.

V odskrem vizualnem izrazu so se izvršno spojili poetična scena Jožeta Poljanskega, ki je s svojo funkcionalnostjo in čarobno barvitostjo podprla romantično nastrojeno opere, in pa slikovitost, do potankosti domišljeni kostumi mnogih prefinjenih otenkov Vlaste Hegeduševih, ki so se dinamično spajali in razdrževali v prepletačih se tonških prelivi. Likovno obliko, ki je živahno ustvarjala milje umetniške četrti Mont Parnasa, je podprla še občutju odgovarjajoča razsvetljava mojstra Franca Saffrana.

Interpretacijski glasbeno-dramatski paleti so doprinesli dobro filtrirani in življenjsko občuteni liki solistov, v katerih so se v dvojni zasedbi izkazali Veronika Miheličeva in Ada Sardo kot občutna Mimi, Mileva Pertotla in debutantka Marija Kovačeva kot muhasta kotiketa Musetta, Carlo Biasini in Ervin Ogner kot ljubosumni pesnik Rudolf, Emil Baroni in Sergio Brunello kot slikar Marcel. Na vseh predstavah pa individualno dopolnjuje galerijo likov še Miro Gogorin kot glasbenik Schuarnard, Aleksander Kovač kot filozof Collin, Josef Fejk kot hišni gospodar Benoit, Stanko Colnarič kot stari ljubček Alcindor, Aleksander Bošnjak čič kot Parnigol in Ciril Dimnik kot mitničar.

Mešani zbor s pojavnostjo in petjem ustvarja vrvež v drugem delanju, ki ga s pevskim doprinosom in živahnostjo dopolnjuje učenci šole Ivana Cankarja in pa kot godbeniki na prizorišču, člani pihalnega orkestra KUD «Pošta». Sodelovanje imenovanih zunanjih sodelavcev mnogo pripomore k privlačnosti predstave. Naj omenimo še bazetne sodelavce in sodelavke, ki z

malimi, decentno profiliranimi nemimi vlogami doprinsajo odgovarjajočemu vzdušju potrebno poživitev.

Dirigent Boris Švaro je kot dober poznavalec Puccinijeve glasbe vodil predstavo z izrednim občutjem za vokalne in orkestralne potankosti mojstrove partiture. Orkester, ki v zadnjem času očituje videen napredek, je disciplinirano sledil hotenju dirigenta in igral z velikim poletom; na nekaterih mestih pa je zablestel melodiozno učinkovito.

Posebno draž je predstavljal na eni izmed repriz debut mlade pevke Marije Kovačeve. S svojim lepi in dobro šolanim sopranom ter s talentirano sproščeno igro je presenetila kot Musetta občinstvo in kritiko. Izredno zahtevno vlogo je debutantka s svojim petjem, igro in pojavnostjo podala studiozno in doživeto in požela velik uspeh. Čeprav šele študenka drugega letnika Akademije za glasbo v Ljubljani, je že zdaj izpričala, da zori v njej operna pevka, ki bo kmalu v prednjih vrstah slovenske operne umetnosti.

Tokrat mora kronist z žalostjo sporočiti tudi težko izgubo, ki je doletela kulturno življenje na stajerskem. Nepriznavačev nam je zapustil dolgoletni upravnik Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru in vesplošni kulturni in družbenopolitični delavec Ivo Krajncić.

Pokojni Ivo Krajncić, ki mu je bila leta 1932 doletela naloga upravnika SNG prav v času najhujše gledališke krize, ki je nihal obstoju gledališča z okrnjenjem opere, se je zagnano lotil nelahke naloge. Nastopil je čas reforme in uvajanja samoupravljanja v kulturne ustanove. S poživljajstjo in velikim ljubenzjo političnega in kulturnega prosvetitelja, se je lotil naloge in uspel kljub mnogim spornim težnjam posameznikov, ki so ga brezobzirno napadali in zasmehevali njegovo garaško delo. S čisto mislijo, s strpnostjo in razumevanjem za umetnike, je uspel kljub temu prebroditi težave in rešiti zastavljene naloge. Tako se danes lahko mariborsko gledališče po zaslugi dolgoletnega upravnika Iva Krajncića s ponosom ozira na tisto pionirsko obdobje, ki je kot prvo izmed jugoslovanskih gledališč izvedlo in uveljavilo samoupravljalstvo pot, po tem zgledu so pozneje krenila vsa naša gledališča.

Pokojni Ivo Krajncić je bil po značaju skromen, miren, strpen in v svojem delu predvsem — pošten. Prav s to, danes tako redko lastnostjo si je pridobil zaupanje in simpatije v širokem krogu delovnih ljudi. Mnoge razprtije je reševal z razumevanjem do problemov ljudi, jih pomirjal in izglajeval. Imel je mnogo prijateljev tako v privatnem in v družbenopolitičnem življenju. Številni družini pa je bil skrben mož, oče in dedek.

Pomembno je njegovo enajstletno upravljanje v mariborskem gledališču, za katerega razcvet in nenačelna uspeha. Pod n'e'om vilm vodstvom je mariborsko gledališče navezalo prve sike s češkoslovanskim gledališčem v Göttingu, ki se je povezovalo s v Jugoslaviji. V tistem času je vzniknila in se realizirala misel tedna slovenskih dramskih gledališč, ki je predhodnica sedanjim Borštnikovim srečanjem.

Sele kot je po izpravljanju se delu začutil, da mu odpoveduje srce, se je po nasvetu zdravnikov predčasno upokojil. Vendar ni miroval. Neumorno je deloval v številnih družbenopolitičnih organizacijah, dokler ni popolnoma omagal.

Ivan Krajncić ni bil umetnik po poklicu, Ljubljani pa je umetnost, po podpiral, občudoval in vsrkaval njegovo lepoto. Poleg vodstvene gledališke dejavnosti je bil navdušen občudovalec likovne umetnosti, a ne le kot pasiven gledalec, ampak tudi kot likovnik, ki se je v prostem času rad spoprijel z barvami in čopičem in naslikal nekaj presenetljivo dobrih podob. V gledališko vedo se je poglobljal s strokovno literaturo in z živim stikom gledaliških ljudi, od katerih je rad sprejemal nasvete in jih študiral. Nikoli se ni prenegljal v svojih odločitvah, sele ko jih je razmotril in preudaril če so koristne za ustanovo, jih je prišel uvajati in utrjevati.

Njegova smrt je presenetila mariborsko kulturno javnost. V polnem številu se je ansambel SNG udeležil njegove komemoracije, ki je globoko odjeknila v naših srcih. Besede, otoneta in resnične dramaturna Toneta Partljiča so zvezele kot poziv k strpnemu reševanju problema, ki težijo mariborsko gledališko hišo, hkrati pa so razodele marsikatero bridko obzobto neodgovornih in padov, ki jih po-kojnik nikakor ni zaslužil.

Pri tem mi je stopila pred oči usoda velikega gledališkega umetnika Staneta Severja, ki je kot heroj za lepo to gledališke umetnosti moral koniti pred nečednimi napadi nasprotnikov, tokrat pa je bil prav tako prerana žrtve mnogih neodgovornih sil Ivan Krajncić, po budnik za resnično podobo gledališke umetnosti in pravice gledaliških umetnikov.

EMIL FRELIN

DAN

GLEDALIŠKI DOGODEK V IDRJI

Cudermanovo izvirno delo «Igra o grešnem puntarju»

Uprizorilo jo je Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice

Idrija je gledališko mesto; njene gledališke tradicije segajo daleč nazaj. V to mesto rudarjev in njihovih rudniških strokovnjakov in učiteljev, ki je bilo pred dvestoleti slabo povezano s svetom, so v starih časih prihajale gostovate potujoče igralne družbe, večinoma nemške. Ze leta 1769 pa je cesarica Marija Terezija iz ostanok gradbenega materiala od tedaj sevidane rudniške žitnice dala postaviti gledališče, ki še danes uživa sloves najstarejše gledališke stavbe v Sloveniji. Domače slovensko gledališko življenje se je v Idriji pomembno začelo razvijati od leta 1889, ko je bilo ustanovljeno Dramatično društvo; poslej so samo vojni dogodki in pa fašizem prisilili idrijsko Talijo k molku.

Ko so pred leti v Idriji proslavljali 20-letnico gledališča, so na nove osnove postavili domače gledališko ljubiteljsvo ter ustanovili društvo s prvotnim častiljivim naslovom. Med glavnimi obnovitelji idrijskega gledališkega življenja in pobudniki za sodobno preureditev rudniške dvorane (v nekdanjem gledališču je sedaj kino) je bil tudi Cuderman, idrijski profesor, sicer pa doma iz Tupalci pri Predvoru. Cuderman je kot sin vaškega režiserja in glasbenika dobil «podlago» in veselje za gledališče že v domaći hiši. Pozneje je bil zmeraj blizu gledališču, začel pa je tudi pisati odrska dela. Revija Kaplje mu je leta 1966 objavila dramsko delo «Umor, o katerem so pozabili poročati», letos pa je njegova «Igra o grešnem puntarju» doživela odskri krst v Primorskem dramskem gledališču; najprej so se novogoriški gledališčniki z njo predstavili na gledaliških slovenskih gledališč v Kranju, uradno premiero pa so 27. februar

ČUITE, TOVARIŠI, KAJ NAM KRVAVE ZASTAVE POJO...

OHRANJATI TRADICIJO

Boj za duhovno in materialno svobodo človeka, za enakopravne odnose med ljudmi in narodi označuje vse dobe zgodovine človeštva. Širok po zemeljski obli se ta boj bje še danes in se bo bil še jutri, kajti konservativne sile, ki so gradile in gradijo svoje položaje na izkoriščanju posameznika in celih ljudstev, se ne nameravajo zlepa odpovedati svojim privilegijem. Boj slovenskega naroda moremo ocenjevati iz perspektive svetovnega dogajanja. Tako gledano moramo z zadovoljstvom ugotoviti, da je naš boj delno dosegel popolno zmago, četudi so še deli slovenskega naroda, ki niso še povsem dosegli končnega cilja. Toda naši dosežki nam niso bili darovani. Slovenska pot je posuta s kamenjem trpljenja in trnjen smrti. Od pamtveka smo se borili za naš obstoj. Krvave postaje so razni kmečki pusti in tudi zadnjih sto let, odkar se je slovensko ljudstvo osvestilo tudi nacionalno, smo si utirali pot z nešteti žrtvami, ki so se prav v zadnjem polstletju z nastopom fašizma, nato še z nacifašističnim blaznim genocidnim klanjem, ki je doseglo meje, kjer so naši preganjanci ohranili samo še človeško podobno. Potok solza in krvi smo prelili, da smo premagali zver.

Previsoka je bila cena, ki smo jo plačali za zmago, da bi smeli in mogli pozabiti na naše trpljenje; to že toliko bolj, ko danes ugotavljamo, da nismo zverj popolnoma dotolčili; da si je izlivala rane in zopet kaže svoje zobe.

Zato smo veliko dolžni polpretekli dobi. Dolžni smo, da ohranimo dobo Mussolinijevega fašizma in čas druge svetovne vojne v živem spominu ne le tisti, ki smo jo preživeli, temveč da prenesemo ta spoznanja tudi na nove rodove, skratka da vsestransko gojimo tradicijo našarodnosvobodilnega boja. Le tako bodo tudi novi rodovi črpali iz naše zgodovine svoj ponos in odločnost, ki sta potrebna, da ohranijo in če je treba tudi branijo sadove naše krvave borbe.

Kdo nosi ta dolg? Mi vsi! V prvi vrsti šola, potem dom, potem tudi vsa družba. Kako poravnava ta dolg rastočim generacijam šola? Zdi se, da preskromno, četudi se je položaj v zadnjem času nekoliko izboljšal. Včasih je v naših šolah bila zgodovina NOB tabu in le najbolj predani in zavzeti šolniki so o našem boju spregovorili mladini. To je bil tisti čas, ko je stotnik Simoni prepeval učiteljski na Opčinah, da govori otrokom o osvobodilnem boju. Učiteljica je ugovarjala: »Učim tretji razred. V učnem programu imamo domačo vas. Kaj naj rečem učencem če me vprašajo zakaj visi na drevesu nedaleč od šole venec s travki (tam so namreč Nemci obesili našo žensko z Repentnabro)?« Simoni ji je zelo »briltno« odgovoril: »Recite otrokom, da vi tega ne veste!« Tisti časi so minili. Nad našimi šolniki ne visi Damoklejev meč. Nasprotno: današnja šola se vse bolj veže na življenje in profesorjem prirejajo celo seminar o odporniškem in osvobodilnem gibanju (Morda bi koristil sličen seminar tudi slovenskim pedagogom).

Zanimivo bi bilo zvrediti koliko slovenske mladine ve kje je grob bazoviških žrtv, grob Pinka Tomažiča. Koliko naše mladine (in šolnikov) je že postalo ob skupnem grobišču borcev na pokopališču pri Sv. Ani? Mnoge slovenske šole imajo še na dolgu obisk Rižarne. In da ne naštevam vseh spomenikov od Sempolaja do Prebenega in Korosev. Koliko otroških šopkov je bilo položenih k tem spomenikom in koliko ob dnevu mrtvih na grobove padlih po vaških pokopališčih. Ne bi smeli mimo raznih mest, kjer so se vršili boji med našimi borci in okupatorjevimi vojniki; v šole bi morala bolj pogumno prodreti tudi partizanska pesem, da ne omenim še posebej proze in pesnitve s tematiko iz osvobodilnega boja.

Važno mesto v ohranjanju tradicije osvobodilnega boja ima družina, zlasti še tista, kjer so se starejši člani (oče, mati in drugi) aktivno udeležili tega gibanja. Toda izročilo mora

biti pristno. Mladina ne sprejema patetičnega napihovanja zašlus in junaštev. Z mladino moramo biti iskreni. Priznajmo kakšna je bila takrat kruta realnost: stiska, strah in če je čut dolžnosti in samopremagovanje prevladalo nad strahom, so nastala tudi junaška dejanja. Tudi negativne resnice priznajmo. Vse to bo bolj človeško, zato tudi bolj dostopno in sprejemljivo za nove generacije.

Nešteto oblik ohranjanja tradicij osvobodilnega boja ima na razpolago družba. Ne da bi hotel biti izčrpen naštevamo nekaj takih oblik, ki jih gojijo v matični domovini. Poleg občasnih izdaj leposlovnih del z ustreznimi tematično, izdajajo mladinsko revijo »Kurirček«, prireajo razna tekmovanja v poznavanju zgodovine NOB, pohode po poteh partizanskih brigad, obiske pomembnih krajev bitk, tiskarn, bolnic, mesta, kjer so streljali talce itd. Pri vseh teh prireditvah sodelujejo tudi bivši borci in aktivisti. Najbolj množična prireditev pa je »Kurirčkova pošta«, ki obhodi vs Slovenijo.

Vsa naša društva so ob priložnosti praznovanja tridesetnice osvoboditve pripravile primeren program. Toda tradicija se ne goji samo ob izrednih priložnostih. Društva, zlasti tista, ki zbirajo mladino, kot so športna, planinska, taborniška, mladinski krožki in drugi bi morali svojemu značaju primerno vključevati v redne delovne programe tematično narodnosvobodilnega boja. Tudi »Memorial Mire Bandi«, ki ima izrecno to nalogo in sta ga ustanovili pred nekaj leti Šola prosvetno društvo »Tabor« na Opčinah in Prosvetno društvo »Valentin Vodnik« v Dolini, bi moral poživeti svojo aktivnost in jo razvijati iz leta v leto.

Drago Pahor

Revija za zgodovino NOB in ohranjanje revolucionarnih tradicij

BOREC

Prinaša v vsaki številki sestavke, ki osvetljujejo na znanstveni, publicistični in spominiski ravni dogodke med narodnosvobodilnim bojem.

Naročite jo lahko na naslov: Založba »Borec« — za revijo »Borec« Ljubljana, Miklošičeva 28/1.

Celotna naročnina 80 dinarjev, polletna 40 dinarjev, posamezna številka 5 dinarjev.

NA BOJNEM POHODU PROTI SLOVENSKEMU PRIMORJU

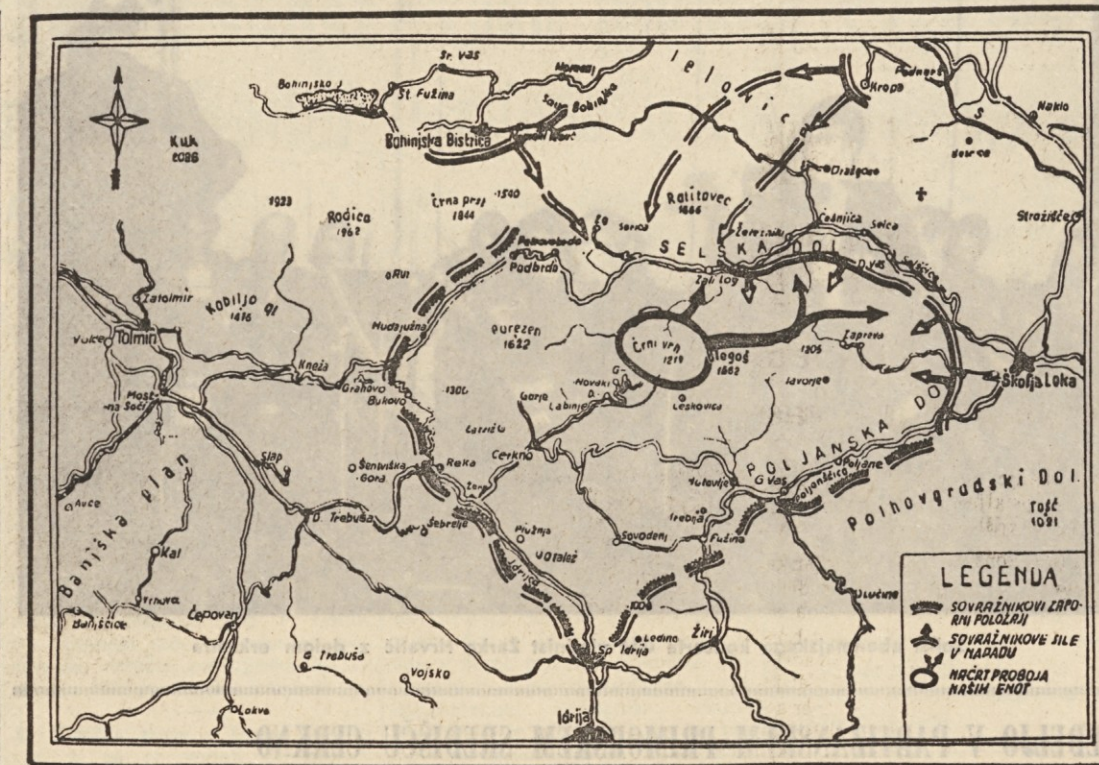
Četrta jugoslovanska armada v naletu osvobodila Bihać

Enote armade so potrdile visoko vojaško operativno sposobnost

Začetni operacijski načrt IV. armade za prodor proti Slovenskemu primorju, Istri in Trstu je v prvi fazi predvideval obvladovanje doline Une do Bihaća in združitve s silami 4. korpusa, ki bi prodiral s severa in se nato pregrupiral za osvoboditev Zahodne Like. Štab IV. armade je imel točne podatke o sovražnikovih silah pred seboj. Pripadale so XV. planinskemu korpusu, v katerega sestavi se bile štiri divizije in več samostojnih enot, skupno v jakosti 39 bataljonov in okrog 150 topov.

Začetek operacij je bil določen za 20. marec, zbiranje enot 4. armade na izhodiščnih položajih je bilo izvršeno med 15. in 18. marcem. Vse je bilo tudi urejeno za komunikacije, za rezervne sile v zaledju, določeno je bilo zbirališče za ujetnike in za zajeti plen, poskrbljeno je bilo za premične in stalne bolnišnice ter za hiter prenos ranjenecv v zaledje.

Operacije so se začele po predvidenem načrtu in že prvega dne ofenzive so armijske sile prebile sovražnikovo fronto, uničile večje del sovražniških sil na liniji Donji Lapac - Udbina, prodrele do Nebljuse in očistile Kravsko polje. Tako so tudi že izpolnile večino nalog, ki so bile sicer predvidene za 20. marca. Naslednjega dne, 21. marca, bi morale po osnovnem načrtu zavzeti Nebljuse, uničiti razbitega sovražnika, ki je taval po

Nemški obroč okrog dela enot IX. korpusa na področju Cerkljanskega s središčem na Črnom vrhu

PRIPoveduje NAMESTNIK KOMANDANTA KMT FRANC ČEHOVIN-RADO

V štabu Komande mesta Trst so vodili točno evidenco nad sovražnimi silami

Izpolnjevanje vodstvenih organov množičnih organizacij - Usklajevanje političnih stališč - Skrb za orožje in vojaško organizacijo bataljonov KMT - Spomin na velika borca Milana Matjašiča in Ivana Šublja - Jako

Prejšnjo nedeljo smo skušali podati sliko položaja v Trstu v prvih dveh mesecih leta 1945, ki so bili vsi nam pri narodnosvobodilnem vodstvu usmerjeni v priprave za končni spopad in za osvoboditev mesta. Osvobodilna fronta je bila organizacijsko razdeljena na devet okrajev, KPI in KPS sta se združili v enotno vodstvo, čeprav sta ohranili svojo samostojnost, osrednje italijansko-slovensko gibanje je predstavljala Delavska enotnost, ki je takrat imela v samem Trstu 15 aktivnih tovarniških odborov, sestavljeni vojaški referenti vseh odborov in ki je delovala po navodilih Komande mesta Trst, je bila februarja 1945 uničena in mesto je bilo razdeljeno na štiri sektorje, ki so imeli svoje štabe ter skupno 16 bataljonov pod enotnim poveljstvom Komande mesta. Po dokaj zanesljivih računih je bilo v teh bataljoni v februarju-marcu 1945 okrog 2000 mož.

Iz mnogih ohranjenih dokumentov je razvidno, da je bila na politični ravni teža vseh naporov usmerjena k ustvarjanju čim večje enotnosti v tržaškem slovensko-italijanskem osvobodilnem gibanju in k premagovanju vsega tistega v medsebojnih odnosih kar bi lahko zaviralno delovalo na organizacijsko in borbeno usposabljanje gibanja v Trstu za odločilne dneve, ki so se bližali z veliko naglico. Direktiva je bila naj Delavska enotnost ostane najmočnejše jedro enotne in množične italijansko-slovenske organizacije, oziroma gibanja; naj italijanske in slovenske množične organizacije obstajajo samostojno dalje, imajo pa naj na terenu skupne konference, akcijske odbore in akcije; italijanske antifašistične množične organizacije Trsta in Tržica naj sestavljajo skupni plenum in vanj naj se vključi tudi tržaški CLN; postavljaj naj se skupni plenum predstavnikov italijanskih in slovenskih anti-

fašističnih organizacij. Vse to na osnovi skupnega boja proti okupatorju in za ljudsko demokracijo. Za uresničenje teh čujev je bilo v februarju več zaporednih sesankov, razgovorov na ravni CK KPS in KPI, Oblasnega in okrožnega komiteja, OF, Delavske enotnosti in drugih, na katerih so se razčistila pretežno politična in taktična vprašanja za večjo učinkovitost skupnega boja. Vprašanje pripadnosti Trsta po vojni je bilo namreč že prej predmet različnih stališč na eni strani med OF in tržaškimi CLN, po drugi pa med KPS in KPI. Prav zaradi tega je v juliju 1944 ustanovljen koordinacijski odbor med OF in CLN ob stalni tesni stiki in sporazumu med OF in CLN (CLN za gorjo Italijo). Pri tem je treba vedeti, da je prišlo do nesoglasij tudi med tržaškimi CLN in CLN (CLN zaradi razglasa, ki ga je posleđnji dal po razgovorih z OF v Milanu junija 1944, in ki je med drugim vseboval vabilo, naj se ustanovijo v Trstu mešani slovensko-italijanski antifašistični odbori in naj se partizanske enote vključijo v Titovo vojsko. V tržaškem CLN je bila takrat zastopana tudi KPI (kot je bila sicer KPI član CLN), ki je z njegovimi stališči v mnogem soglašala, večkrat pa se je od njegovih skrajnih stališč glede pripadnosti Trsta distancirala, kar jo je končno po septembrski odgovor na stališča CLN in CLN (CLN) s strani OF (zaradi zaostrelosti nacionalističnega stališča glede pripadnosti Trsta) ter po združitvi partijskih organizacij KPS in KPI v Trstu privedlo do tega, da je izstopila iz CLN in izdala deklaracijo, v katerem je reklo, da je treba sprejeti Titove vojske kot »starejše brate, ki so nam pokazali pot uporabe«. Preostale stranke v tržaškem CLN so potem v decembru sklenile pakt, ki je slovel na skrajno

nacionalističnih stališč »obrambe italijanstva«.

Medtem pa se je delavski razred v mestih, Trstu, Tržicu in Miljah, spričo velike privlačnosti narodnosvobodilnega in revolucionarnega boja jugoslovanskih narodov in spričo revolucionarne perspektive, ki mu jo je ta boj dal za čas po osvoboditvi, sam vedno bolj vključeval v revolucionarno gibanje, oziroma v organizacijo Delavske skupnosti, ki je tako na začetku 1. 1945 povezovala domala vse delavski razred v boju proti okupatorju.

Teža tega boja je vedno bolj prihajala na Komando mesta Trst z njegovo vojaško organizacijo. Skrb njenih prireditev je bila v tem času namenjena usposabljanju oboroženih enot, bataljonov in posameznih skupin za večje in manjše akcije mobilizaciji vseh sil za aktivni boj, kar je bilo še zlasti potrebno po hudih udarcih, ki so jih množično protifašistične organizacije doživlje v novembru in decembru 1944 ter v januarju 1945 zaradi aretacije mnogih svojih vodilnih članov.

Tako je policija s pomočjo izdajalca aretirala skoraj vse vodilne odbore Zveze mladine Slovenije (sekretarja Uroša Kogoj - Lučko, Gabrijelo Družina - Rajko in Ervina Laha - Tugomir, ki je potem umrl v internaciji). Skoraj istočasno sta bila aretirana Anton Velušček - Matevž in Franc Segulin - Boro (oba sežgana v Rižarni), aretirana sta bila člana tajništva tržaške federacije KPI Ermanno Solieri - Marino in Alfredo Valdemarin - Ferruccio, članica okrožnega odbora OF in KPS Marta Pelikan - Polonca. Aretirani so bili skoraj vsi člani gospodarske komisije: Zorko Verk - Eranko in Lojze Bizjak (oba umrli v internaciji v Nemčiji), Rora Wagner - Sonja in Ivan Panjek - Vojko. Aretirani so bili članica okrožnega odbora OF in Slovenske protifašistične ženske zveze Zora Ivančič - Marjana, članica okrožnega odbora OF Breda Freinfalk - Bara. Aretirani in nato v Rižarni mučeni in ubiti je bil glavni konstruktor bunkerjev v Trstu in okoli Ivan Šubelj - Jako, v spopadu s fašistično policijo je v marcu padel veliki borec Milan Matjašič - Piko. Po rajonih je bilo aretiranih več kot 300 najboljših slovenskih in italijanskih aktivistov.

Razredčene vrste je bilo treba obnoviti, na novo vzpostavljati vodstva centralnih in rajonskih odborov ter množičnih organizacij in namesto aretiranih in padlih so prišli novi ljudje, prežeti s prav tako trdno borbeno vmeno in zagrinjenostjo v boju proti okupatorju in za svobodo.

V tem času, to je v februarju in marcu, je imela Komanda mesta Trsta obilo dela, saj je položaj na ostalih evropskih frontah in predvsem h trtu prodiranje 4. jugoslovanske armade, naglo približevalo konec vojne in poslednji obračun z sovražnikom v samem mestu. Dejavnost množičnih protifašističnih organizacij je zato postala še bolj intenzivna in če se je na zunanji odražala v nešteti trosilnih in napisnih akcijah z gesli, ki so pozivala k boju in slavlju partizanske enote, IX. korpus, JLA in zavzemski zmage, marskoli Tita in boji za priključitev k Jugoslaviji, pa tudi za večjo pogostost oboroženim spopadi in napadi v mestu, je na znotraj bil osredotočen na vojaško organizacijo bataljonov KMT v podrobnejši tako glede komandnega kadra, oborožitve, strateške razporeditve, itd.

Operativni štab Komande mesta Trst je bil v tem času pri Ferliugih v hiši Rupnikovih. Komandant je bil že od njene ustanovitve v avgustu 1944 Rudi Greif - Martin, njegov namestnik Franc Čehovin - Rado, politični komisar Franc Štoka, (pred njim Vinko Šumrada), njegov namestnik Franc Lipovec - Tine in član Milan Matjašič. V ustroju NOV na Pri-morskem je v sklopu IX. korpusa imela Komanda mesta Trst položaj vizije, štirje rajoni na položaj brigad z ustreznimi bataljoni. Štab Komande mesta je bil stalno povezan s sektorskim štabi preko kurirskih »vez, tesno povezan pa je bil seveda tudi s političnim vodstvom. Kot smo že

PRVA ETAPA MARČNE OFENZIVE PROTI ENOTAM 9. KORPUSA

Ognjeni pekel na Poreznu

V obroču Idrija-Reka-Bukovo-Podbrdo-Škofja Loka-Idrija so se znašle Kosovelova brigada, Škofjeloški in Jeseniško-bohinjski odred, italijanski brigadi »Triestina« in »Gramsci« ter inženirski bataljon 31. divizije

Prejšnjo nedeljo smo zapisali, da so Nemci zaključili svoje priprave za zadnjo veliko ofenzivo proti enotam 9. korpusa, 12. maja, dejansko pa jo začeli 19. marca. Kaj se je dogajalo pred in med tem časom?

Nemci so se na to ofenzivo temeljito pripravili. V okvir teh priprav je spadala že decembrska ofenziva kot prva izmed akcij »totalnega čiščenja« na Primorskem. Središče njihovega pritiska je bil Trnovski gozd. Kljub prodiranju iz raznih smeri pa jim ta del ofenzive ni uspel, vendar je položaj za enote 9. korpusa po njej ostal težak, ker so Nemci vzpostavili vrsto postojank v Vipavski dolini in na robu Trnovske planote, od katerih so bile najpomembnejše Trnovo, Črni vrh in Col nad Ajdovščino. Štab korpusa je bil zato takorekto prisiljen na protiofenzivo in na likvidacijo teh nemških postojank. Največji uspeh v okviru te protiofenzive je bila likvidacija posadke na Trnovem 19. in 20. januarja, kjer je od 250 mož bataljona »Fulmine« iz sklopa 10. italijanske divizije MAS, ostalo živih le 35. Po tej bitki so posamezne brigade 30. in 31. divizije vdrele v Vipavsko dolino in na Kras in bile pomembne bitke s sovražnikom. Omenimo naj le napad Bazoviške brigade na domobranski štab v sami Vipavi 26. januarja, bitko Gradnikove brigade 9. februarja pri Renčah, nemško »čiščenje« na Krasu 25. in 26. februarja, naperjeno proti Gregorčičevi brigadi, ki pa se je medtem vrnila v Trnovski gozd, in pa »čiščenje« na področju Beneške Slovenije, kjer so morali borci operativnega

štaba za zahodno Primorsko prestopiti v februarju kar dve hudi ofenzivi. Medtem ko so Nemci imeli opravka z Gregorčičevo in Gradnikovo brigado ter operativnim štabom v Benečiji, je vladalo na Trnovski planoti zatišje, ki ga je štab 9. korpusa izkoristil za počitek ostalih enot in pripravo na še hujši spopadov. Nemci so se namreč 7. februarja z velikimi silami kakih 3.500 vojakov ponovno vrgli na Trnovski gozd, tokrat z namenom, da uničijo partizansko prekrbvalno središče in bolnišnice. Čeprav jim je kljub močnemu odporu partizanskih enot uspelo osvojiti skoraj vse pomembnejše točke v gozdu, glavnega namena niso dosegli. 16. februarja so se umaknili iz Trnovskega gozda in pustili postojanko samo na Trnovem, iz katere so se umaknili 22. februarja, ko so zaslišali, da pripravljajo korpus napad nanjo.

Toda njihov odhod s tega področja nikakor ni pomenil, da so se mu odrekli. Že po nekaj dneh so namreč odgovorili z novo ofenzivo. Nemcem je bilo predvsem dobro znano, kako važna točka je za 9. korpus Trnovo samo. 9. marca 1945 je štab korpusa poročal glavnemu štabu NOV in PO Slovenije: »Naš načrt je še vedno isti: držati Trnovsko planoto, Vipavsko dolino in Kras, kar je predpogoj za našo glavno nalogo — Trst, v nemškem povelju z dne 6. marca 1945 pa je rečeno, da »sovražnik trdnostno brani in v nekaterih primerih zagrizeno napada« in da je »treba računati tudi na to, da se bo sovražnik umaknil na sever, ko bo spoznal težavnost položaja...«

Prav to pa je bil cilj novih nemških izpadov na Trnovsko planoto, ki so se začeli 27. februarja iz dveh smeri: s Cola proti Otlici in iz Gorice proti Trnovemu. Po ogroženih obrambi so prodrli do obeh krajev. V notranjost Trnovskega gozda pa vse do 2. oziroma 3. marca niso mogli kljub izrecnemu naročilu višjega štaba in policijskega vodje Globocnika. S to se v boji poslali sverze sile in spet sprožili napad: 2. marca na sektorju Predmeja in 3. marca na sektorju Trnovo. Po štiridnevni bojli, v katerih so Gregorčičeva, Kosovelova in Bazoviška brigada bile zelo hude boje z mnogo močnejšim nasprotnikom, so Nemci zasedli Lovke in Spodnjo Trebuso ter prisilili izločitev 9. korpusa, da se je umaknila proti severu preko Cerkljanskega gorja. Toda tudi po zaključeni ofenzivni akciji, imenovani »Rubezahl III«, so Nemci pustili na Trnovski planoti kakih 2.500 vojakov, ker so pač računali, da bo štab 9. korpusa skušal čimprej ponovno osvojiti zanj življenjsko važno Trnovsko planoto.

In to se je v resnici tudi zgodilo. Štab korpusa je sklenil izvesti protitudar v dveh etapah. V prvi naj bi 30. in 31. divizija (ki se je po uspešnem napadu na Sv. Križ na Gor-njemskem, kjer sta sodelovali italijanski brigadi »Triestina« in »Gramsci«, vrnila na Primorsko), očistili Banjsko planoto, Čepovansko dolino in Trnovski gozd, v drugi etapi pa naj bi 30. divizija vdrla v Vipavsko dolino in u-ničila četniške postojanke, 31. divizija varovala odstopnico na Predmeji, Otlico in Col, italijanska divizija »Garibaldi Natisone« pa je zasedla položaje na Sentviski planoti v smeri Sv. Lucije in na Vojskem nad Idrijo.

Vse enote so v skladu z ukazom štaba korpusa 16. marca ob 4. zjutraj zasedle izhodiščne položaje z nalogo, da začnejo napad takoj potem, ko bodo zavezniška letala izvedla bombardiranje Čepovana, kar se je tudi zgodilo. Sicer pa so vse enote opravile določene naloge, pobile veliko sovražnikov in zajele velik plen. Tako je protitudar 9. korpusa kljub številčno oslabilim brigadam in proti najmanj dvakrat močnejšemu in odlično oboroženemu sovražniku, zaradi dobre priprave, visoke morale (h kateri je močno prispevalo zavezniško sodelovanje v letali) dosegel popolen uspeh. Sovražnik se je moral umakniti na položaje pri Grgarju, toda jasno je bilo, da se s porazom ne bo sprijaznil.

Svoj protinapad je začel že kar naslednji dan, 17. marca, iz smeri Grgarja in preko Banjske planote na eni, iz smeri Idrije proti Vojskemu na drugi in iz smeri Cola proti Predmeji na tretji strani. Na vseh treh sektorjih so bile sovražne kolone zaustavljene, toda to je bil obenem že začetek zadnje sovražne ofenzive proti enotam 9. korpusa, ki je bila obenem najhujša, kar jih je korpus do tedaj doživel. Začela se je 19. marca in je imela dva vzporedna delna. V prvem delu je bil namestnik Nemcev očistiti Gorenjsko in Cerkljansko, kjer se je mudil del sil 9. korpusa, v drugem delu pa se Banjsko planoto, Čepovansko dolino in Trnovski gozd. Črvi del so Nemci krtili za »Rubezahl« (začetek porlad), konec g del pa za »Winterender« (dru-gi del). Poveljstvo nad vsemi silami je prevzel osebno višji SS in italijanski vojda 18. vojaškega okrožja Roessener. Pri pripravah za to ofenzivo sta sodelovala tudi feldmaršal Kesselring in general Kuebler, ki sta prišla v Gorico.

Prvega delca ofenzive proti 9. korpusu se je na sovražnikovi strani u-deležilo skupno kakih 15.000 do 16.000 pripadnikov nemških, italijanskih, ne-devskih, četniških, ruskih, grških in domobranskih enot, katerim so stalo naoproti v zadnjih bojih zelo razredčene partizanske enote, ki skupno niso premogle dosti več kot 2.500 za boji sposobnih mož.

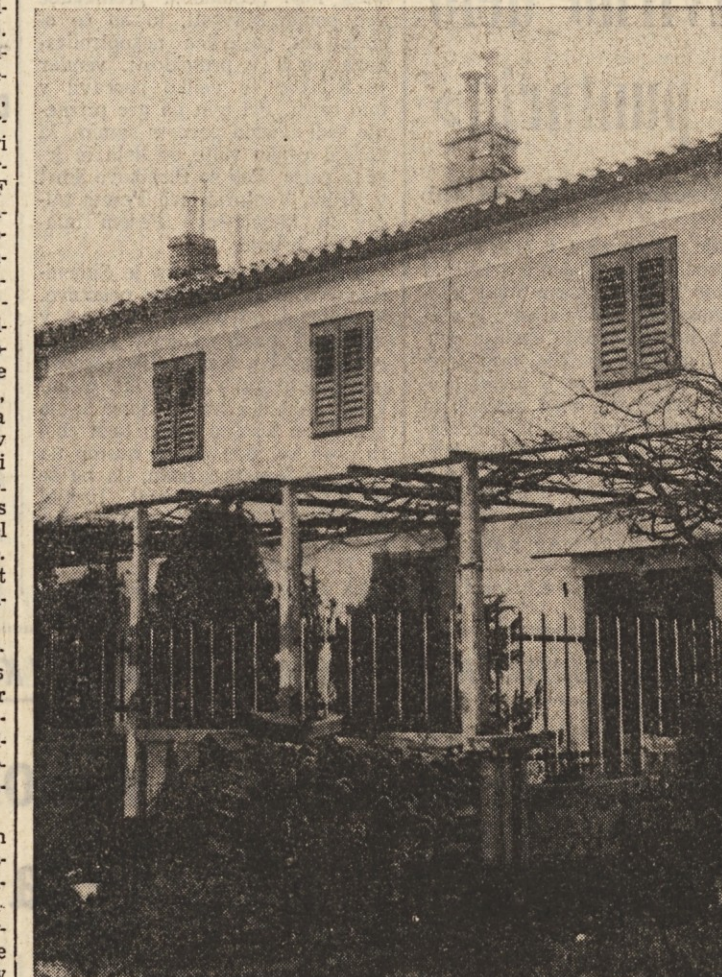
Cehovin - Rado, je bila velika skrb posvečena predvsem zbiranju in vzdr-ževanju orožja v skrivnih skladiščih. Ni ga bilo sicer dovolj za oborožitve vseh 2000 borcev, a ga je bilo vendarle precej.

Skladišča so bila na raznih točkah mesta, v tovarnah, v zasebnih stanovanjih, mestnih in predmestnih bunkerjih. Eno največjih skladišč je bilo v tovarni Dreher, kjer je bil o-puščen tovarniški dimnik spremenjen v pravi arzenal. Večja so bila še v železarni ILVA, v Škedenju in v Lo-njerju. V Barkovljah, na Kolonkovcu, pri Sv. Ani so bila številna skrivališča v vinogradniških terasah. Orožje je bilo skrito in zavarovano pred vplagi v sodih. Referenti za orožje so skrbeli, da je bilo vse orožje v vsa-kem trenutku uporabno, da je bilo vedno namazano in očiščeno. Večina orožja je izvirala še od kapitulacije italijanske vojske v septembru 1943, zelo veliko so si ga pridobili borci sanci z razoroževalnimi akcijami, delno ga je Komanda mesta Trst tudi kupovala v Italiji in je prihajalo po

sovražnikovih sil služil pri organiziranju diverzantskih in propagandnih napisnih in trosilnih akcij.

Štab Komande mesta Trst je — tako pri pripoveditve tovar. Franc Čehovin - Rado — skrbel tudi za urjenje poveljniškega kadra v bataljoni s tem, da je posamezne ljudi zadolževal za izvajanje posebno drznih akcij, pri katerih je moral zadolženi pokazati potrebno mero odločnosti, iznajdljivosti, poguma in drugih vrlin, skratka sposobnosti za vodilni kader.

Prav v minulih dneh smo se spominjali s tradicionalno komemoracijo v Barkovljah Milana Matjašiča, ki je bil kot predstavnik OF član Komande mesta Trst, in ki je padel pod strel fašističnih kvesturinov 13. marca 1945. Franc Čehovin - Rado pri-poveduje z velikim spoštovanjem in izrednem borcu, ki ni bil le dr-zen, temveč tudi organizacijsko in politično sposoben pripadnik tržaškega revolucionarnega gibanja. Že mlad se je vključil v komunistične vrste, po razpadu italijanske vojske in po

Hišica pri Ferliugih, kjer je bil nekaj časa sedež štaba Komande mesta Trst

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje na 7. strani)

horoskop horoskop horoskop horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) S svojimi načrti se boste uveljavili. Večji rezultati tudi na trgoškem področju. Bolj slabo pa bo v čustvenih zadevah, ker se bo nekje začelo lomiti.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Ne spuščajte se v tvegane posle in nadaljujte po izhodu poti. Skušajte uveljaviti neko svojo odlično misel. Prilagodite svoja čustva čustvom nekoga. Prehlad.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Tudi če navsezadnje pride od podrejenega, če je dober, ga je vredno sprejeti. Pošta ali sporočilo od daleč. Z neko osebo se boste sprili in nato spet pobotali.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Zanimivo srečanje, ki vam bo veliko koristilo, če boste znali zveze pravilno uveljaviti. Neka oseba, ki se je zanimala za vas, je ubrala povsem novo pot.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Vaša zaskrbljenost je sicer le deloma utemeljena, zato ste preveč črnogledi. O-bisk oziroma prijetna daleč. Ljubljena oseba vam bo tokrat v oporo.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) S svojo impulzivnostjo ne boste ničesar popravili, ko ste že zabredli v težave. Sicer pa ne bo hudo, če se boste oprli na ljudi, ki vas imajo radi.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Ekonomsko se boste kar dobro uveljavili. Drugače bo z vašim družbenim položajem, kjer vam bo spodletelo. Tudi v ljubezni bo kaj narobe. Glede zdravja vse v redu.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Izogibajte se naglim odločitvam, ker niste trenutno pripravljeni na vse. Prišlo bo do nesporazumov. Sreča v ljubezni.

STRELEC (od 23. 11. do 22. 12.) Izboljšali boste položaj. Pri tem vam bodo pomagali prijatelji, ki se na stvar bolj spoznajo kot vi. Več odločnosti pri reševanju čustvenih zapletljav.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Svoje impulze krenite, da ne spravite v nevarnost že doseženih rezultatov. Nevoščljivost prav nič ne pomaga. Tudi v ljubezni ne, če je kaj narobe.

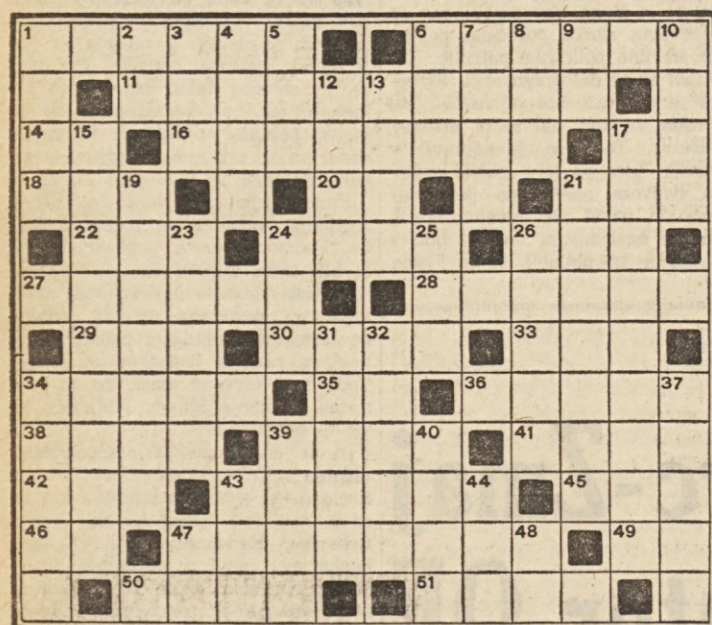

VODNAR (od 21. 1. do 20. 2.) Skušajte najti pravo srednjo rešitev, ki bo zadovoljila vas in vaše tekmece. Nevarno bi bilo, spuščati se v tekmo. Vest o lepem dogodku, ki vas čaka. Živčni boste.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Na delovnem področju se bo treba zagnati. Neke novice bodo zmote doseganje ravnotežja. Težave z ljudmi, ki vas obdajajo. Deloma tudi v najbližji družbi.

KRIŽANKA... z našim krajem

Rešitev križanke v torkovi številki

VODORAVNO: 1. preizkušnja, test; 6. vzorci; 11. obremenitev; 14. slovenski pravopis; 16. največje letovišče v Slovenskem primorju; 17. Peter Elmsley; 18. kanon; 20. Abraham Gwolley; 21. stalno bivaljšče; 22. ključ, po katerem prevajamo informacijo v drug jezik; 24. gizdalina, nadež; 26. naš kraj; 27. zamejska vas z Bregom; 28. seznam imen; 29. železovi oksidi; 30. erdeči platen; 33. rotang na pol; 34. čistoča; 35. italijanska glasbena nota; 36. zamejska vas z značilnim gradom; 38. alkoholna pijača; 39. velike materialne ali du-

hovne stiske; 41. premika se s pomočjo trebusnih ploščic; 42. ime Mermolje; 43. porok; 45. brez besede; 46. Karl Altmann; 47. vas pri našem kraju; 49. nikalnica; 50. žensko ime; 51. župančičevo ime.

NAVPIČNO: 1. del roke; 2. Sovjetska zveza; 3. nenadna smrt; 4. vstaja; 5. sorodstvo v začetku; 6. obdobje med vojnama; 7. kopno na morju; 8. padavina; 9. elektronvolt; 10. isti, isto; 12. ime ameriškega filmskega komika Laurel; 13. na kraju v latinščini; 15. ponižna in bogu vdana žena; 17. družabnost; 19. vas

pri našem kraju; 21. slavni pevec moderne glasbe; 23. italijansko moško ime; 24. brez družbe; 25. tuje žensko ime; 26. ameriški filmski igralec (John); 31. zadeve, spori, pravde; 32. elektronska naprava za daljinsko

Gledališki dogodek v Idriji

(Nadaljevanje s 5. strani)

mu dajo isti tovariši, ki ga potem izdajo. Pa tudi Jernej sam je le človek in nič več, saj nazadnje iz njegovih ust zvemo, da je bil tudi on med tistimi, ki so nasladno gledali, kako so plemiči s surovo pohoto izrabljali mlado in lepo Veroniko. Njegova žena Marjeta, telesno mikavna, pa je kot obsedena zaradi strahu pred grehom; na vrhu vseh so mogotci, ki daleč od tega zemskega človeškega trpljenja strežejo svojim nagonom, ščeti pa jih družena zgradba. Zato tudi duhovniku zmanjkujejo pravi argumenti ko mu v ječi zaprti Jernej vrača milo za drago. Jernej sicer gleda na življenje precej trezno, a tudi on je nepopoln kot vsa naša človeška vrsta. Zelo dobro je zastavljen dialog med njim in jecarjem. Seveda pa ne tudi jecar, čeprav preprečujeval in od kraja gro, a tudi resničen: v svojih besedah, prav tako le izpričevalce enega od možnih življenjskih konceptov.

Cudermanovo delo je torej izrazito intelektualno, ne ponuja nam nobene rešitve, to moramo iskati sami. Pisano je z veliko mero iskarnosti (uspešno) za primerno nastrojenost, ki jo je režiser znal najti in oživiti. Starinski jezik, posnet je deloma po knjižnem jeziku tiste časa, daje delu svojevtrastno patino in se sklada z duhovnim in čustvenim življenjem slovenskih ljudi v določenih časovnih in druž-

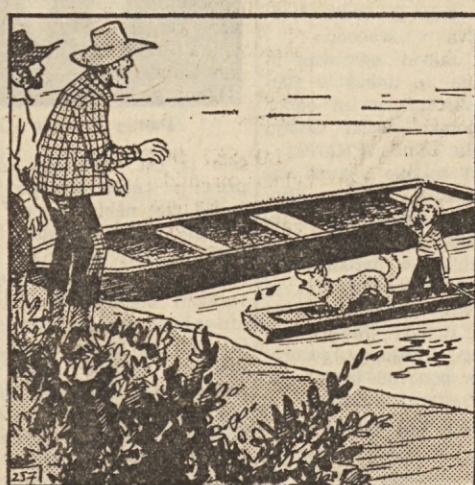
benih razmerah, hkrati pa včasih igralce preveč dviga iz nam bližje človeške predstaviteljnosti v častiljiv in skoraj obredno učinkujoč slog, ki smo ga vajeni iz kakih Trubarjevih realističnih pridig ali pa iz spovednih spraševanj v kakih starih katekizmih in molitvenikih. Stara pesem Marija je po polji šla in še druge so dober avtorjeve domislek in učinkujejo naravnost sugestivno ter dajejo dogajanju neki čar usodnosti nastopajočih oseb. Goriski igralci so se ujezili spopadi s Cudermanovim vsebinsko in oblikovno zahtevanim besedilom. Glavni junak, igral ga je Matjaž Turk, sicer ne zraste v edinega protagonista v tej igri, kar pa ni njegova krivda. A prepriča nas in skušamo se z njim istovetiti. Ob sebi ima prav tako odlične soigralce. Poleg Matjaža Turka nastopajo še Metka Franko, Janez Lavrih, Milan Vodopivec, Tone Solar, Matjaž Modic, Mateja Glazar, Iz-tok Jerab, Stane Leban ter Ivo Barisik. Kostume je zasnovala Alenka Bartolova, glasbeno opremo je delo Ivana Mignozzija za govor pa je skrbela Ana Mlakar.

Primorsko dramsko gledališče je z vključitvijo Cudermana v svoj redni repertoar izpolnilo pomembno nalogo: spodbujati izvirno slovensko gledališko tvornost na domačem ozemlju. Mladi režiser Marjan Bevk, primorski rojak iz Čez-sočja, pa je s svojo prvo poklicno režijo dokazal svojo sposobnost.

ZA OČETOM

Zaman sta dečka napenjala svoje šibke moči, da bi ga dohitela, pa tudi na njune klince se s prednjega čolna niso odzvali. Morda jih niti niso slišali niso, ali so pa mislili, da se v malem čolnu vozijo domači Indijanci. Proti večeru istega dne pa sta brata opazila, da se veliki čoln približuje bregu reke. Vse je kazalo, da nameravajo popotniki tam pristati. Tako je tudi bilo.

Malo pred nočjo sta Bojan in Zoran dosegla k bregu privezani čoln in zagledala na bregu štiri belce in šest Indijancev. Znašli so skupaj dračje in pripravljali ogenj. Pogledala sta svoj kanu k čolnu in zaklicala belim na bregu »dobro večer«. Vsi štirje belci so stekli k strugi, da vidijo od blizu nenavadna popotnika sredi neizmerne pragozde divjine, segajoče tisoče kilometrov daleč.

»Od kot sta se pa vidva vzele?« je ves osupel vzkliznil eden izmed belcev v portugalsčini, katere pa dečka nista razumela. Bojan je skočil prvi na breg in vprašal, če nemara kdo ne govori španski. »Jaz,« je dejal oni, ki ju je bil prvi ogovoril. »Ali sta španca?« — »Ne, Slovenca,« je povedal Bojan. »Slovenca?« se je začudil možak. »Jaz sem Poljak. Od kod prihajata?«

PIŠE JANEZ TRNOVC, RIŠE MIKI MUSTER

Radio V

NEDELJA, 16. MARCA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
PRVI KANAL

11.00 Maša in V nedeljo ob 12. uri
12.15 Kmetijska oddaja
13.30 DNEVNIK
14.00 Gost ob 14. uri: AMEDEO NAZZARI
15.00 IL MULINO DEL PO
16.00 Program za mladino
17.00 DNEVNIK
17.15 Program za prihodnje dni
17.30 Nogometni rezultati in komentarji
17.55 Varietetski program po želji
19.00 Ital. nogometno prvenstvo: REGISTRIRAN POLČAS
20.00 DNEVNIK
20.30 ORLANDO FURIOSO
21.35 Sportna nedelja: kronike in komentarji športnih dogodkov
22.40 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

17.45 Kolesarska dirka med Tirenskim in Jadranskim morjem
18.15 Ital. nogometno prvenstvo: REGISTRIRAN POLČAS
19.00 TV film »Indijane Hawk«
19.50 SPORTNI DNEVNIK
20.00 OB 20. URI
20.30 DNEVNIK
20.50 IL GRAN SIMPATICO
21.55 Sedmi dan: Kulturne aktualnosti
22.40 Program za prihodnjih sedem večerov

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

9.25 POROČILA
9.30 Svet v vojni, serijski dokumentarni film
10.20 Otroška matineja: Viking Viki, Nikogar ni doma in Automobil
11.15 Kmetijska oddaja
12.00 SMUČARSKI POLETI, prenos iz Kulma, do približno 14.30
15.55 Veseli tobogan: V GROSUPLJU
17.05 Morda vas zanima: Branka Jurca
17.35 POROČILA
17.55 NOGOMETNA TEKMA HAJDUK — DINAMO, prenos iz Splita
19.50 Risanke
20.00 DNEVNIK
20.20 Tedenski gospodarski komentar
20.35 ODPISANI - TV nadaljevanje, zaključni del
21.20 Dokumentarna oddaja: Kitajska
21.50 Sportni pregled
22.25 DNEVNIK

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

17.00 SVETOVNO PRVENSTVO V SMUSKIH POLETIH
Posnetek iz Kulma
18.15 NOGOMETNA TEKMA HAJDUK — DINAMO, posnetek iz Splita
20.00 Pregled programa za prihodnje dni
20.20 SNEGOLJUBICA IN TRIJE TOVARIŠI, celovečerni film
21.50 KOSARKA CRVENA ZVEZDA — ZADAR, posnetek iz Beograda

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila;
8.05 Slovenski motivi; 9.00 Maša;
9.45 Na sporedu je Beethoven;
10.15 Poslušali boste; 11.15 Mladinski oder; 12.00 Nabožna oddaja;
12.30 Glasbena skrinja; 13.30 Glasba po željah; 15.45 Nedeljski koncert; 16.30 Sport; 17.30 »Črpal-ka«; 18.30 Nabožna oddaja; 19.00 Sport; 20.45 Pratika; 22.00 Nedelja v sportu;

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 10.30 Godišnik in odmevi; 12.00 Glasba po željah; 16.30 Sosednji kraji in ljudje; 16.50 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 17.50 Glasba po željah; 18.10 Programi tedna; 18.15 Pet stopinj v prazno; 18.35 Domače viže in napevi; 19.00 Prenos RL; 19.30 Popevke; 21.15 Operetna NACIONALNI PROGRAM
8.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.30 Jutrarnja glasba; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Nabožna oddaja; 11.30 Roditeljski krožek; 12.00 Popularne plošče; 15.40 Hit Parade;

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 18. DO 22. MARCA 1975

TOREK, 18. marca
8.10, 9.35, 10.00, 11.05, 14.10, 15.35 in 16.05 TV šola; 17.40 Ela Peroci; Rožni pogovori; 17.50 Od-krivajmo dinamiko in glasbi; 18.05 Obzoriki; 18.20 Nikogar ni doma; 18.30 Automobil skozi kamero, se-rijski film; 18.50 Negovana mest-na podoba, škofja Loka; 19.15 Ri-sanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Celov-enska šola; 21.10 Nadaljevanje »Črno mesto«; 22.10 Dnevnik.

KOPRSKA BARVNA TV
19.55 Otroški kotiček; 20.15 Dnevnik; 20.30 Nogometna tekma Crvena zvezda - Real; 22.00 Viola-na solo, burleska.

CETRTEK, 20. marca
8.10, 9.35 in 14.10 TV šola; 15.35 Francosčina; 16.35 Slalom za ženske, posnetek iz Val Garde-ne; 17.35 Bevc; »Pazi na otroka«; 18.05 Obzoriki; 18.25 Voja in-isektor, film; 19.15 Risanke; 19.30 Dnevnik; 20.05 Semionov; 17 tre-nutkov pomladi, nanizanka; 21.20 Kam in kako na odhiti; 21.30 Če-rtkovski razgledi; 22.00 Dnevnik; 22.15 Košarka: Real - Zadar, po-snetek.

SREDA, 19. marca
8.10 Šola; 17.30 Viking Viki, film; 17.55 Obzoriki; 18.10 Mladi

PONEDELJEK, 17. MARCA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
PRVI KANAL

10.30 - 11.50 Šola
12.30 Poljudna znanost: Karneval v Rio
12.55 Tedenska knjižna oddaja
13.30 DNEVNIK
14.00 Sedem dni v parlamentu
14.25 Tečaj nemškega jezika
16.00 - 17.00 TV šola
17.00 DNEVNIK
17.15 Program za najmlajše
17.45 Program za mladino
18.15 KOPRIVNO SEME
18.45 Sindikalne aktualnosti, Ital. kronike, Danes v parlamentu in Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 La costa dei barbari
Film je režiral Howard Hawks in igrajo v njem Edward G. Robinson, Walter Benan, Miriam Hopkins itd.
22.30 Filmske premiere
22.45 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

18.45 Športni dnevnik
19.00 DIVJI UGRYUM
20.00 Ob 20. uri
20.30 DNEVNIK
21.00 TV razprave
22.00 SIMF. KONCERT

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

8.10, 10.00, 14.10 in 15.30 TV ŠOLA: Črke, Arheološki muzej, Račun-stvo, Nemščina, Plastične snovi, Znanost in tehnika, Kalifor-nija itd. itd.
17.25 Čudovito žerjavovo darilo, serija japonskih lutk
17.45 Risanke
17.55 Obzoriki
18.10 ZBOR MADŽARSKEGA FOLKLORNEGA ANSAMBLA
18.45 Pota nove Jugoslavije: VELIKA PRELOMNICA
19.05 Odlično
19.15 Risanke
19.30 DNEVNIK
20.05 Ivo Andrić: Žejla, drama zagrebske TV
21.20 Kulturne diagonale
21.50 Mosaic kratkega filma
22.20 DNEVNIK

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

19.55 Otroški kotiček, risanke
20.15 DNEVNIK
20.30 ŽIVLJENJE METULJEV, film iz dokumentarne serije »Življe-nje v gibanju«
21.00 BUKOVICA, drugi del dokumentarne oddaje
21.30 Zabavno - glasbena oddaja Hit Journal

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Po-ročila; 7.05 Jutrarnja glasba; 11.40 Glasba po željah; 12.00 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost in pri-reditve; 18.50 Baročni orkester; 19.10 Odvetnik za vsakogar; 19.20 Jazzovska glasba; 20.00 Sport;

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za do-bro jutro; 10.10 Šola; 10.45 Glas-ba in glasbi; 12.00 Glasba po žel-jah; 14.00 »Sportni« ponedeljek; 16.45 Mosaic melodij in ritmov; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbeni cocktail; 18.30 Zborov-sko petje; 19.00 Prenos RL;

NACIONALNI PROGRAM
7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Po-ročila; 8.30 Popevke; 9.00 Vi in jaz; 11.30 Orkestralna glasba; 13.20 Hit Parade; 14.05 Odprta linija; 14.40 Nadaljevanje; 15.00 Program za mladino; 16.00 Sonč-nica; 18.00 Zlati cekin, otroške po-pevke; 19.55 Folk glasba; 20.20 Ponovno na sporedu;

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.50 Rekreacija; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Pi-san svet pravilje in zgod; 9.20 Izberite pesmico; 9.40 Orkestri in zabavni zbori; 10.15 Za vsakogar nekaj; 11.15 Z nami doma in na poti; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pihalne godbe; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 Amaterski zbori po-jo; 15.45 »Vrtljaki«; 16.45 Interna 469; 17.00 Aktualnosti; 17.20 Kon-cert po željah; 18.05 Naš gost; 18.20 Ob lahki glasbi; 19.40 Mi-nute z ansambli Jožeta Krezeta; 19.50 Lahko noč, otroci; 20.00 Če bi globus zaigral; 20.30 Operni koncert; 22.20 Popevke iz jug-studij; 23.05 Literarni nokturmo.

KOPRSKA BARVNA TV
11.30 in 19.00 Slalom za ženske, prenos iz Val Gardene; 20.15 Dnevnik; 20.30 David in Liza, ce-lovečerni film; 22.00 Košarka: Real - Zadar.

PETEK, 21. marca
8.10, 14.10 in 16.05 TV šola; 10.50 in 15.30 Angleščina; 16.20 Smuk za moške (Val Gardena); 17.20 Pi-sani svet; 18.00 Obzoriki; 18.15 Ansambel »Savski val«; 18.45 Vzgoja in izobraževanje; 19.15 Risanke; 19.30 Dnevnik; 19.50 No-tranjepolitni komentar; 20.05 Sa-dovji jeze, celovečerni film; 22.45 Dnevnik.

KOPRSKA BARVNA TV
12.00 in 19.00 Smuk za moške, prenos iz Val Gardene; 20.15 Dnevnik; 20.35 Plavalasina lju-

bezen, film; 22.00 Po domače z ansambli Vilija Petriča.

SOBOTA, 22. marca
10.00 Paralelni slalom za žen-ske, prenos iz Val Gardene; 15.55 Nogomet: Zeljeznica Hajduk; 18.00 Obzoriki; 18.20 Ezopove bas-ni; 19.15 Risanke; 19.30 Dnevnik; 19.50 Zunanjepolitni komentar; 20.00 Gledališče v hiši; 20.30 Mo-da za vas; 21.00 Pesem Evrovizi-je vs, prenos iz Stockholma; 22.45 Dnevnik.

KOPRSKA BARVNA TV
10.00 Paralelni slalom za ženske v Val Gardeni; 15.55 Nogometna tekma: Zeljeznica Hajduk; 18.30 Smučanje v Val Gardeni; 20.15 Dnevnik; 20.30 V zadnjem trenut-ku, Buldozer; 21.00 Popevka Ev-rovizije 75; 22.00 »Nočni vitezi«, serijski film.

FRANCI STRLE:
PARTIZANSKI
VOLK SAMOTAR

6.

Kot delavec in kot človek je Viktor Kraševac v Mrkopolju užival velik ugled. Tudi tam si je vzel v zakup lovišče, ki mu je pomenilo pol življenja. Vstajal je zgodaj in odhajal na lov, na delo pa si nikoli zamudil. Ko so delavci prihajali na delo, so tudi njega videli prihajati s puško iz gozda. Redko je prihajal brez plena. Zlasti v zimskem času je včasih z lova prinesel tudi po štiri lisice. Ko jih je izkožil, je trupa zmetal v jarek pred žago. Tam so jih ponoči pobirali Cigani, jih rezali in pekli ter si tako z li-sičjim mesom tešili prestrašene želodce. To početje je Viktorju delalo posebno zadovoljstvo, zato je kadavre v jarek metal namenoma. Neki lisjak mu je prizadel veliko truda. Pobral in odnesel je sedem vab, ki so bile za-strupljene s cianovodikovimi ampulami, obležal pa ni. Vik-tor je moral veliko misliti, kako ga bo ukanil. Odločil se je, da ga počaka s puško. To mu je tudi uspelo. Upenil je zelo velikega lisjaka, tako težkega, da ga je komaj pri-nesel.

Viktor je tudi v Mrkopolju veliko vadil streljanje. S svojimi sijajnimi zadetki je ljudem prirajal prave pre-dstave. Posebno si ga je zapomnil Ivan Radošević-Laman. Ta je šel pripet tarčo. In ko jo je držal nad glavo, da jo bo pripel, je že počilo in pika je bila zadeta natančno v

sredino. Seveda se je Laman temu primerno ustrašil in se zarekel, da tarče ne nese obesiti nikoli več. V streljanju pa se je moral že od desetega leta dalje vaditi tudi sin Milan. Oče je bil z njim zelo strog. Že takrat je od njega zahteval točne zadetke.

Domov v Vrhniko pri Ložu je Viktor hodil iz Mrkopolja s kolesom. Čez Crni Lug in Gerovo, Tršče in Prezid do Vrhnike je bilo kar 65 kilometrov daleč. K ženi in družini je kljub toliki daljini in mnogim klancem prišel skoraj vsako soboto zvečer. K njemu v Mrkopalj pa so prihajali tudi žena in oba sinova. Navadno le takrat, ko ni bilo šole.

Poleg Viktorja sta prišla v Mrkopalj še brata Jakob in Rafael. Jakob, ki je bolj znan pod imenom Jaša, je postal upravnik žage Nikole Bolfe v Mrkopolju, na kateri je bil Viktor za strojnika, Rafael pa si je uredil trgovinico. Trije bratje so se zelo dobro razumeli in si med sabo po-magali. Tovarnar Bolf pa je zaposlil tudi četrtega brata Ivana. Ta je postal upravnik žage v Kupjaku. Podjetnik Zagar, kjer so bili poprej dolga leta zaposleni Kraševci, je med gospodarsko krizo popolnoma opešal in ustavil je moral več žag. Z delom je morala prenehati tudi žaga v Podcerkvi, kjer je bil za upravnika peti brat Tone Kraševac. Ta je po letu 1934 skrbel samo še za to, da imovina ni propadala, in vse dotlej, dokler ni popolnoma prešla v tuje roke.

Takrat je v zraku že visela vojna. Fašizem je bil na pohodu. Vse, kar je bilo pošteno, se ga je balo. Med tisti-mi, ki so se bali za svobodo, je bil tudi Viktor Kraševac. Od leta 1939 je politično deloval po navodilih komunistov. Josip Ban je že takrat predlagal, da bi Viktorja sprejeli v partijo...

DVA VZROKA ZA SOVRASTVO

Dolga je bila pot iz Mrkopolja prek Gerova, Crnega Lu-ga na Prezid in od tam do Vrhnike pri Ložu, dolga celo

za Viktorja Kraševca, ki je bil vajen hoje po gozdovih in utrjen za kolesarjenje. Zaradi tega si je že dolgo želel mo-torno kolo. Varčeval je in dolgo zbiral denar. Kupil ga je tisto leto pred izbruhom aprilske vojne. Bilo je znamke Puch in kar bleščalo se je, tako ga je Viktor ljubil in ne-goval. Služilo mu je prav tako zvesto kakor puška. A Vik-tor z njim ni velikokrat obiskal družine.

Takrat je pred Nemci trepetala vsa Evropa. Zasedli so Češko, polovico Poljske, Dansko, Norveško, Holandijo, Belgijo in spravili na kolena Francijo. Grozili so z invazi-jo v Veliko Britanijo, istočasno pa so se njihovi grabež-ljivi kremplji stezali na vzhod, kjer so si z lažnimi obljubami ali z grožnjami ustvarjali nove vazale. Mussolini ni hotel zaostajati za Hitlerjem. Že dolgo tega je bilo, kar si je Italija lastila svoj življenjski prostor na drugi strani Jadranskega morja. Zasedla je Albanijo in se zapletla v vojno z Grčijo, se najbolj pa je Mussoliniju dišala Ju-goslavija.

Notranjski ljudje niso Italijanov nikoli marali, ker so jih poznali in ker so vedeli, kako grdo zatirajo primor-ske Slovence. Pripravljeni so bili braniti meje svoje do-movine, četudi kraljevine, temeleče na nasilju, izkorišča-nju in narodni neenakopravnosti še zdaleč niso marali. Verjeli so, da je vsaj njena vojska zdrava. Nihče ni pri-čakoval, da se bo razsula čez noč.

Malo je bilo tedaj ljudi, ki jih ne bi zajela negotovost in malodušje. Med temi je bil Viktor Kraševac. S priroje-no ljubeznijo do orožja in z veliko vnemo je zbiral puške, strelivo, razstrelivo in vojno opremo, ki so jo bili odvr-gli vojaki razpadle vojske. Vse to je nanašal v enega izmed rezervnih vodnikov, kjer ni bilo vode. Tam je shranil več kot 100 pušk, veliko municije, ekrazita, vojaških ko-tlov, tovornih sedel in druge opreme.

NOGOMET

V PRVENSTVU D LIGE

V današnjem osmem povratnem kolu na sporedu kar dva deželna derbija

V Gorici bo Pro Gorizia igrala s Triestino, v Trstu pa Ponziana s Pordenonejem

V današnjem osmem povratnem kolu prvenstva D lige bosta na sporedu dva zanimiva deželna derbija: Ponziana — Pordenone in Pro Gorizia — Triestina.

PONZIANA

Današnji gost Ponziane bo Pordenone, katerega priprave med moštva, ki igrajo v pustju igrati, čeprav je skrivno orožje iz kušene Mantelata. Slednji je oženjen z desetimi goli tudi najboljši strelce ekipe. Ker smo že pri starejših bi veljalo omeniti zanesljivega Zampoa, ki je stebel obrambe. Enajsterica iz Pordenona ima v svojih sredi tudi nekaj mladih, ob katerih nomenklatura, kot sta napadalec Scian (1958) in branilec Catot (1957), za katere se zanima prvoligaški Napoli. Da sta si ta dva priborila mesto v članski ekipi je nedvomno velika zasluga tržaškega rojaka Trevisana, ki je po odstopu Tumburusa prevzel tehnično vodstvo Pordenona. Trevisan je kot trener znan daleč naokrog, saj je svojčas vodil razne klube v Grčiji, Franciji in je pripeljal do svetovnega nogometnega prvenstva reprezentance Haitija. Trevisan je vodil tudi razne italijanske klube sicer C in D lige ter je leta 1968 dobil visoko priznanje «Seminatore d'oro».

Na drugem stolčku stadiona Gressa bo danes sedel Vittorio Russo, trener Ponziane, kateremu so prav ta trenutki izročili posebno nagrado «člop leta» za privrženost in požrtvalnost, s katero je deloval za ugled tržaškega nogometa.

Torej, danes popoldne bomo ime-

li priložnost videti dva nadarjena trenerja, in sicer starejšega Trevisana in mlajšega Russa, ki se bosta kosala v taktičnih potezih. Bo prevladala izkušnost Trevisana ali pa iznajdljivost mladega Russa? Vprašanju je težko dati odgovor. Vsekakor ima večje skrbi Russo: za ta važen nastop ne bo imel na razpolago poškodovanega Cattotnarja in Vidonisa, ki se je poskoval na zadnjem treningu.

Enajsterica bosta verjetno stopili na igrišče v sledečih postavah. Ponziana: Zadel (Magris), Bembo, Ciriello, G. Gerin, Del Piccolo, F. Gerin, Trentin, Miorand, Dalle Crode, Ravalico (Leonard), Januzzi. Pordenone: Da Pieve, Patat, Cattot, Zampa, Campagnola, Giannoni, Mantelato, Marson, Scian (Dalla Pietra), Feroletto, Giacomini (De Pellegrin).

PRO GORIZIA — TRIESTINA

V Gorici vlada veliko zanimanje za današnji deželni derbi na Rojcah, kjer bosta Pro Gorizia in Triestina tekmovali za točko. Zadnjič sta se ekipi v Trstu razšli pri belem izidu. Tržačani se tokrat s tem izidom ne bi zadovoljili, kajti če upajo na končno zmago (kot trdi trener Tagliavini) si ne smejo dovoliti niti delnega spodrsljaja. Triestina bo vsekakor naletela pri Goricih na močan odpor. Po dveh zaporednih porazih je Pro Gorizia v nedeljo v Rovigu preprečljivo odpravila istoimensko moštvo in s tem ogrela gorjske navijače, ki se bodo danes zbirali v rekordnem številu okrog igrišča na Rojcah (kjer so jih zadnje čase popolnoma po-

grešali). Tudi tržaški navijači bodo gotovo v velikem številu sledili Triestini, tako da bo danes popolnoma na Rojcah težko dobiti pristo mesto.

Predvidevanja za ta derbi so tvegana. Goričani, kljub temu, da igrajo na domačem tleh, bi se zadovalji tudi z delitvijo točk, medtem ko Triestina računa na celotno izkupice. Glede postav bo trener Franzon po vsej verjetnosti zaupal enajsterici, ki je zmagovala v Rovigu. Tagliavini, kot po navadi, pa bo uvedel nekaj sprememb. Poškodovani Fontana II je okrevail in bo vključen v moštvo, kot tudi ni nobenega dvoma za Goffija in De Luca. Vratar Fontana se ne počuti dobro; pripravljen je vsekakor mladi Ianza.

Danes popoldne bosta na Rojcah enajsterici igrali v sledečih postavah. Pro Gorizia: Siricano, Furlani, Domeneghetti, Zoratti, Tomino, Michelut, Zuttion, Donda, Barile, Omizzolo, Ridolfi.

Triestina: Ianza (Fontana I), Rivara, Lucchetti, Zanini, De Luca, Foresti, Garofalo, Veneri, Goffi, Fontana II (Marcato), Dri.

B. R.

AVTOMOBILIZEM

LE MANS, 15. — Organizatorji mednarodne avtomobilске dirke «24 ur Le Mansa», ki bi morala biti na sporedu 23. in 24. marca, so to tekmovalce odpovedali, ker se je prijavilo premalo tekmovalcev.

ATLETIKA

Kljub tekmovalnim uspehom lani upad splošne kakovosti

Nezadovoljivo je stanje zlasti v sprintih in na dolgih progah

Omenili smo že probleme, ki zavirajo razvoj jugoslovanske atletike. Medtem so bile v Jugoslaviji objavljene lestvice najboljših desetih atletov vsake panoge in števil-

ke samo potrjujejo močan padeč splošne kakovosti. Izračunali smo popreček prvih desetih iz sezone 1973 in 1974 ter ju primerjali:

	popreček 1973	popreček 1974	razlika
100 m	10"51	10"58	-0"07
200 m	21"49	21"56	-0"07
400 m	47"38	47"48	-0"10
800 m	1'50"99	1'50"09	+0"90
1500 m	3'45"24	3'44"14	+1"10
5000 m	13'52"84	14'03"85	-11"01
10000 m	29'25"80	29'47"65	-21"85
110 ovire	14"88	14"91	-0"03
400 ovire	53"27	53"33	-0"06
800 ovire	2'02"72	2'03"33	-0"47
višina	4,420	4,445	+ 2,5 cm
palica	7,462	7,420	- 4,2 cm
daljina	15,256	15,561	+ 30,5 cm
troskok	16,917	16,917	+ 42,7 cm
disk	51,694	52,512	+ 81,8 cm
kladivo	59,978	59,152	- 82,6 cm
kopje	72,992	72,274	- 71,8 cm
deseterboj	6440,8	6616,3	+ 175,5 točke

Napredek je bil torej dosežen le v tekah na 800 in 1500 m, v višini, palici, troskoku, disku in krogli ter v deseterboju. Dejansko ne moremo reči da je napredek dosegel na 800 m. Napredek je le Sušan. Isto velja za višino. Vrtoglavo se je dvignil le Temim. Brez njega bi bil popreček obupen.

Dvignil se je nekoliko troskok, o-ba meta pa sta itak na zelo nizki ravni in nimata prave mednarodne Zanimiv je deseterboj, kjer je lani navedenih 7 rezultatov za celotno jugoslovansko sezono. Kljub odsotnosti delno poškodovanega Markovića je popreček boljši, panoga

pa je prepuščena peščici idealistov. Lani nakopičene zamude na 5000 in 10.000 m so naravnost dramatične, nazadovala pa je tudi daljina, kljub fantastičnim dosežkom Stekića. Razdelitev prvih mest po republikah daje 7 prvih mest Srbiji, po 6 Hrvaški in Sloveniji, slednja pa je na slabšem, ker ima kar tri vodilna mesta z istim atletom.

k. b.

ODBOJKA

V MEDSOLSKEM PRVENSTVU

Prešeren zmagal v prvem kolu

Na odbojkarskem prvenstvu tržaških srednjih šol za dijake je prišlo v zadnjem trenutku do temeljitih sprememb. Ker je odstopila šola Carli, je bil kolektor posameznih tekem na vrst na nos povsem spremenjen. Izločene skupine pa so ostale iste. Pri prijavi naše tretje šole pa je, žal, prišlo do nesporazuma, ker slovensko učiteljske ni prijavilo svoje moške šesterke za to prvenstvo. V petek popoldne so dijaki Petrarce zato zamenjali na naše bodeče učitelje. Ker Sloška po predpisanim času ni bilo so sodniki, seveda odvisljali konec tekme in dosednji zmago italijanskim dijakom z 2:0 brez boja.

Prešeren — Pomorska

šola 2:0 (15:0, 15:12)

Prvi set precej pove, da je bilo to srečanje dveh povsem neenakih nasprotnikov. Odbojkarji slovenskega liceja so v prvem nizu zaigrali pazljivo, prizadevno in seveda učinkovito ter so pustili nasprotnike kar pri ničli.

V drugem nizu pa ni šlo več tako gladko. Slovenski dijaki so pričeli nasprotnike podcenjevati, igrali so lagodno in neprizadevno ter se je slika na igrišču povsem spremenila. To je dalo bodočim pomoščkom velik zagon, da so zbirali točke za točko. Set je bil vseskozi izenačen in šele v zadnjih posegih so igralci Prešerna zbrali še tri potrebne točke in s tem prvi dve točki tega prvenstva.

D'Aosta — Žiga Zois 2:1 (15:9, 12:15, 15:12)

Druga prvenstvena tekma, ki je bila istočasno s prvo, pa je bila iz-

redno izenačena, saj je bil to neposredni obračun dveh enakoverdnih nasprotnikov. Z nekoliko sreče bi lahko dijaki slovenskega trgovskega zavoda tudi zmagovali. V prvem setu so italijanski dijaki stalno vodili in tudi izbojevali prvo delno zmago. Drugi set je bil dokaj izenačen in odbojkarji Zois so pokazali veliko mero prizadevnosti ter so v precejšnji meri nadoknadili tehnične pomanjkljivosti. Bili so tudi poplačani za izjemno bojevitost, saj so nekoliko nepričakovano, toda zaslužno stanje izenačili. Tretji in odločilni del igre se ni najbolje pričel za naše dijake. Ob menjavi igrišča je bilo 8:3 za ekipo D'Aoste. Tu se je igra kot taka šele vnela in po izenačenju pri 12:12 je italijanska ekipa zadela še trikrat v črno. Slovenska zavoda sta igrala z naslednjima postavama:

PRESEREN: Bitezki, Kolarič, Kuret, Kodrič, Pahor, Pečenko, Pegan, Pertot, Šiško, Tence in Jerjal.

ZOIS: Semolič, Klanjšček, Jerjal, Gustinčič, Skupek, Rebula, Gombač in Bernetič.

V petek, 21. t.m., bo igral Preseren z Volto, Zois pa z Da Vincijem.

G. Furlanič

PLAVANJE

DRESDEN, 15. — Vzhodna Nemka Kornelia Ender je s časom 56'38 popravila svoj dosednji svetovni plavalni rekord na 100 m prosto za 58 stotink sekunde. Novi rekord je postavila med srečanjem NDR - SZ.

IZ DELOVANJA ZŠSDI

Naše nogometne enajsterice naj pozdravljajo slovensko

ZŠSDI vzpostavlja stike tudi s političnimi strankami

Protestna nota na italijansko nogometno federacijo proti uporabi slovenskega jezika na nogometnih igriščih v naši deželi je pripeljala slovenske nogometne klube z Gorškega do sklepa, da bodo odlej pozdravljali na igriščih pred tekmo le v slovenscini. Prav bi bilo, da bi se tudi na Tržaškem klubu poslužili svoje pravice, saj ni nikjer zapisano, da se lahko uporablja le italijanski pozdrav.

Na intervencijo Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, ki je zahtevalo sestanek z vodstvom deželne nogometne zveze, niso pristojni organi dali nobenega jasne odgovora. Predsednik deželne nogometne federacije Magris, ki sta ga spremljala dva člana predsedstva, se je precej izmikal jasnemu odgovoru. Ob koncu srečanja niso pristojni organi hoteli zagotoviti niti konkretnih in niso hoteli dati nobene uradne izjave. Stalno so se izmikal jasnemu odgovoru in dajali za slovenske športnike nesprejemljive odgovore, ter se stalno izgovarjali ter se skušali izmisliti vsakršnemu zagotovilu.

Na deželno federacijo sta bili nato poklicani tudi obe zainteresirani društvi, zaradi katerih je prišlo do protesta in o čemer smo že poročali. Sedaj pa leži na vseh naših nogometnih enajstericah, pa naj nastopajo v drugi ali tretji amaterski ligi, da spoštujejo svoje lestne sklope ter začnejo pozdravljati na nogometnih igriščih pred začetkom tekme, v svojem, slovenskem, materinem jeziku.

V petek se je predsedstvo ZŠSDI

sestalo z deželnim tajništvom PSI. Do sestanka je prišlo po sklepih 4. obnega zbora Združenja, na katerem je bilo sklenjeno, naj to v najkrajšem času stopi v stik s političnimi formacijami, v katerih so zastopani tudi Slovenci.

Sestanka s tajništvom PSI, ki mu je načeloval deželni tajnik Tringale, so se udeležili predsednik ZŠSDI Vojko Kocman, podpredsednik Emil Gombač ter Dino Roner kot predstavnik za Gorisko. Na srečanju so prisotni v prisrčnem vzdušju obravnavali probleme slovenskih športnih društev v deželi Furlaniji - Julijski krajini, na dan pa je prišla tudi možnost zastopstva ZŠSDI v deželnih komisiji za šport. Deželno tajništvo PSI je vzelo na znanje probleme slovenskega športa ter je zagotovilo vso pomoč Združenju.

Po sestanku s tajništvom PSI bi se moralo predsedstvo ZŠSDI v kratkem sestati še z deželnim tajništvom KPI ter SS, ki ju je že prosilo za srečanje.

V Gorici turnir

v namiznem tenisu

Običinsko rekreacijsko društvo prireditelja aprila meseca skupno s pokrajinsko federacijo FITET ekipni turnir v namiznem tenisu za «2. trofeje mesta Gorica». Na njem bodo lahko sodelovale vse rekreacijske skupine raznih gorjskih ustanov. Tekmovanje bo v dvorani Ulici 9. avgusta 15.

ŠAHOVSKA PANORAMA

Trideseti šampionat Jugoslavije v šahu bo gotovo dobil pravega šampiona. Čeprav je bil šele sedmi na rating listi jugoslovanskih šahistov, je 33-letni Dragoljub Velimirovič dokazal, da je z brezkompromisno igro dosegel svoj največji uspeh v 17-letni tekmovalni karieri.

Velimirovič je leta 1958 prvič nastopil na mladinskem prvenstvu Jugoslavije, kjer je ostal neopazen na 11. mestu, vendar pa je bil že leta 1960 na XII. mladinskem prvenstvu Jugoslavije na 2. mestu. Je prvi točke za Parno. Leta 1962 je na XVIII. šampionatu osvojil naslov mojstra, čez deset let je postal mednarodni mojster, leta 1972 pa mu je FIDE priznala naslov velimirovstva za rezultate dosegene na turnirjih v Havani 1971 4-5. mesto in v Skopju 1971 2-3. mesto. Velimirovič je že na XXV. šampionatu delil prvo mesto z Vučkovićem, igral je že na konsekv turnirju in bil zvesti spremljevalec jugoslovanskega šampiona Gligorića in postal njegov sekundant.

Njegov brezkompromisen stil igre se mu je na jubilejnih prvenstvih v Novem Sadu bogato obrestoval, dosegel je deset zmag in tako nadomestil tri poraze, remiziral pa je le šest partij. V partijah je pokazal veliko mero optimizma in peto zaporedna zmaga na startu proti Rukavini je bila izbojevana v njegovem stilu, to je napadu na nasprotnikovega kralja.

NOVI SAD 1975

XXX. šampionat Jugoslavije

VELIMIROVIČ — RUKAVINA

1. e4 c6, 2. d4 d5, 3. e5 c5, 4. e4.

Velimirovič je izbral Panovljevo varianto proti Caro-kannu, ki se smatra za eno od najbolj solidnih odvaritev za črne. Fischer je v znameniti partiji proti Petrosjanu — Beograd 1970 odigral 4. c3.

4. ... Sd6, 5. Sc3 e6, 6. Sf3 Le7, 7. e5 Sd5.

Rukavina je za to potezo, ki je poznana v teoriji porabil uro in 15 minut časa za razmišljanje.

8. Ld3. Botvinnik, ki je velik poznavalec te variante je uporabljal potezo 8. Le4. Igrana poteza pa je prav tako dobra.

8. ... Sc6, 9. 0-0 0-0, 10. Te1 Dd6? Prva netočnost. Dama ne sodi na to polje, beli bo s tempom razvil skakača na polje e4 od koder bo lahko napadel črno kraljevo krilo.

11. Le2 g6, 12. Se4 De7, 13. a3. Beli se je zavaroval pred skokom črne skakača na polje b4 in za-

menjavi belopolnega lovca. Črni je oslabil kraljevo krilo in Velimirovič to počeno izkorišča.

13. ... Ld7, 14. Dd2 Tfe8, 15. Dd6 Lf8, 16. Dh4 Se7, 17. Scg5 h6, 18. Sh3 Kh7, 19. Scg1 Be6 figure so se razile in položaj črne kralja je zelo kritičen.

19. ... Sf5, 20. Lf5: ef5, 21. Scg5+ Kg8, 22. Scg7.

Rukavina je v nadi, da se bo rešil pritiska, žrtvoval kmeta, vendar pa je to začel netočno izvesti.

22. ... h5, 23. Dg3 Te6, 24. Lh6 Le8, 25. Td1.

Velimirovič maksimalno razvija svoje figure.

25. ... Dd6, 26. Lf8: Lf7, 27. Lh6.

Mala nepreciznost. Takoj je dobivalo 27. Le5.

27. ... Tae8, 28. Te5 Sf6, 29. Dc3 Se4, 30. Te4!

Tokrat boli žrtvuje kvaliteto, da ohrani damo na črni diagonal in tako onemogoči črnemu obrambo kralja.

30. ... fe4, 31. Sc4 Dd8. Izsljen odgovor. Grozilo je 32. d5 z napadom na trdnjavo in matom na g7.

32. d5 Tf6, 33. Lg5 De7.

Ni pomagalo niti 33. Tf3, ker sledi 34. Dd2 Td3, 35. Ld8: Td2, 36. Sd2: Td8, 37. Se4! in beli ima dva kmeta več.

34. d6 Dd6, 35. Sd6: in črni se vda, ker je trdnjava premajhna kompenzacija za damo, prav tako pa je črni brez vsakih protisilans. Komentar: S. Kovač

SMUČANJE

NA PIANCAVALLU

POSLEDNJE TEKME LETOŠNJE SEZONE

Udeležili se jih bodo tudi smučarji SPDT

Zaključek letošnje tekmovalne sezone bo zahteval od smučarjev precejšen napor. Tekme si sledijo druga druga brez odmora, tako da bi tekmovalcem nemogoče, da bi bili prisotni na vseh. Decembra in januarja, ko snega ni bilo, so najlepše tekme odpravili in sedaj lahko rečemo, da ostanejo samo «drobne» tekme, tako da je za tiste, ki sledujejo consko kvalifikacijo pra-

va akrobacija priti do točk.

V teh dnevih so na sporedu v nedeljo «Trofeja Brückner», v ponedeljek univerzitetno prvenstvo in v sredo tržaško prvenstvo (Trofeja Tommasini Sport). Navedene tekme bodo na Piancavallu. Na prvih dveh tekmovalnih bo zagotovilo prisoten Borut Deško (tekme so rezervirane za člansko kategorijo, na tržaškem prvenstvu pa bodo nastopili Marta Verginella (60), Lucka Hrovatin (članica), Bruna Mahne (50), Patricia Magnani (58), Igor Kuret (58), Stojan Kuret (57), Aleš Žetko (55), Votavini Savino (57) in Borut Deško (55). Tekmovalce bo spremljal trener Rasto Furlan.

Viševanje se je zaključilo v petek zvečer in prav s tem v zvezi moramo pripomniti, da za tako manifestacijo bi lahko organizatorji dali na razpolago kaj več časa za vpisovanje. Sele v sredo so namreč objavili dan zaključka vpisovanj, t.j. petek zvečer. Sicer je še možnost vpisa na dan pred tekmo, toda na Piancavallu, tja pa vsakdo ne more za dva dni! Drugo razočaranje je za tabor SPDT je bilo za tekače: Trnovski maraton, ki bi moral biti v nedeljo, so spet presneli, na tržaškem prvenstvu pa so razpisali tekaško tekmovalje samo za moško konkurenco. Odbor smučarskega odseka, je za tržaško prvenstvo vpisal samo mladince, ki so se letos dobro pripravili, sledili telovadnemu programu in treningu s svojim trenerjem.

V SREDO NA ROJCAH V GORICI

Prijateljska nogometna tekma med Olimpijo in Pro Gorizio

Po tekmi bo sprejem gostov na goriskem županstvu

Čeprav je današnja pozornost gorjskih športnikov vsa osredotočena na srečanje, ki bo na Rojcah med Pro Gorizio in Triestino, brez dvoma vlada v Gorici precejšnje zanimanje tudi za tekmo med gorjsko ekipo in Olimpijo iz Ljubljane, ki nastopa v prvi zvezni ligi, ki bo v sredo.

Do tega srečanja je prišlo po prijateljski tekmi, ki je bila prejšnji mesec v Gorici med Pro Gorizio in Adrio iz Mirna. Takrat so namreč sklenili, da se bosta ekipi iz Ljubljane in Gorice srečali v sredo, 19. marca, v prijateljski tekmi. To je pravzaprav prvo prijateljsko mednarodno srečanje, ki ga gorjska ekipa igra s prvoligaško enajsterico iz kake druge države, Gorjsko občinstvo pričakuje, da bo tekma na visoki tehnični ravni in bodo lahko gledali zanimiv nogomet.

Ob tej priložnosti so v Gorico povabili tudi župana iz Nove Gorice in Ljubljane ter odbornika za šport. Po tekmi bo namreč gorjski župan De Simone sprejel goste.

Tekma med Olimpijo in Pro Gorizio se bo pričela ob 15.30. Vstopnice stanejo 1.000 lir (za odrasle) ter 500 lir (za mlajše).

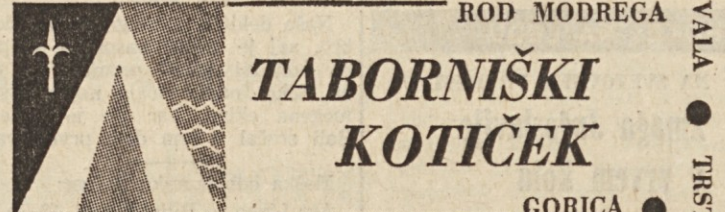
V PRIHODNIH MESECIH

Breg bo praznoval desetletnico obstoja

Sportno društvo Breg slavi letos desetletnico svojega delovanja. Odbor društva si je zadal nalogo, da na čimbolj slovesen način proslavi

Selma

DVE JUGOSLOVANSKI SEZONI V ŠTEVILKAH

ROD MODREGA

GORICA

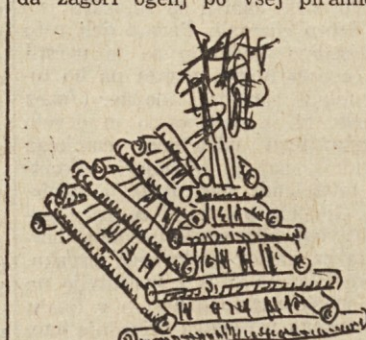
VRSTE OGNJEV

PIRAMIDA. Piramida je osnova za druge ognje. Naredimo jo tako, da zapčimo v tla svežo debelejšo palico in okoli nje položimo dračje, nato pa vse debelejšje veje. Vse moramo enakomerno razporediti okrog srednje palice, da se o-genj lepo razgori. Pri gradnji piramidnega ognja ne smemo po-

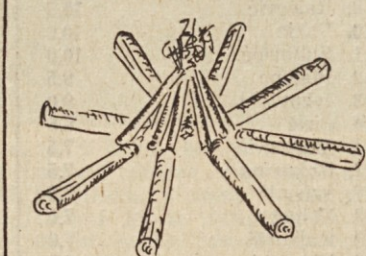
biti na votlinico v dračju, ki naj bo v smeri, od koder po navadi piha veter. Tako se bo piramida lepše vnela in razgorela.

PAGODA. Pagodni ogenj zakurimo pri slovesnostih. Osnovo tvori piramida, okrog nje polagamo vzporedno po dvoje polen navztrzi tako, da je dokončna oblika podobna streham pagod. Polena, ki jih polagamo okrog piramide, so spodaj debelejša in daljša, proti vrhu pa tanjša in krajša. Pri pagodi mora biti piramida enakomerno urejena, da zagori ogenj po vsej piramidi

in zažge tudi debelejša bruna pagode. Pagodni ogenj dolgo časa gori; da veliko svetlobo in lep, visok plamen.

ZVEZDNI OGENJ. Tudi zvezdni ogenj ima v sredi piramido, okrog nje pa so debelejša polena razporejena v obliki zvezde. Polena se gajo v plamene samo z enim kon-

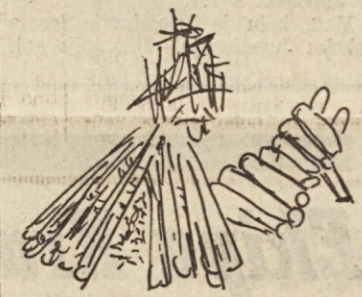

cem. Potiskamo jih v sredino, da počasi gorijo. Okrog piramide razporedimo veliko polen in z njimi uravnavaamo jakost plamena. Ogenj je praktičen za stražo, ker ni treba nalagati drv, pa tudi pri počitku na pohodih je primeren za ogrevanje.

STRAŽNI OGENJ. Bistvo tega ognja je skladovnica lepo zloženih okroglih polen, ki od spodaj navzgor

počasi dogorevajo ob spodaj postavljeni piramidi. Naložena polena se kotilajo k piramidi, ko spodnja po-

lena dogorevajo. Ogenj je primeren za stražo, ker ni treba nakladati; skladovnica drv pa usmerja toploto v eno samo smer, npr. ležišče, šotor. Ogenj gori počasi in enakomerno.

LOVSKI OGENJ. Najprej postavimo piramidni ogenj, ki je med dvema debelima brunama. Plamen je zavarovan pred vetrom, ravno tako je tudi svetloba omejena z dve-

POSEBNI POPUSTI